SIFIR

ÇAĞDAŞ MİZAH DERGİSİ

KASIM 1983 SAYI : 3 50 LİRA

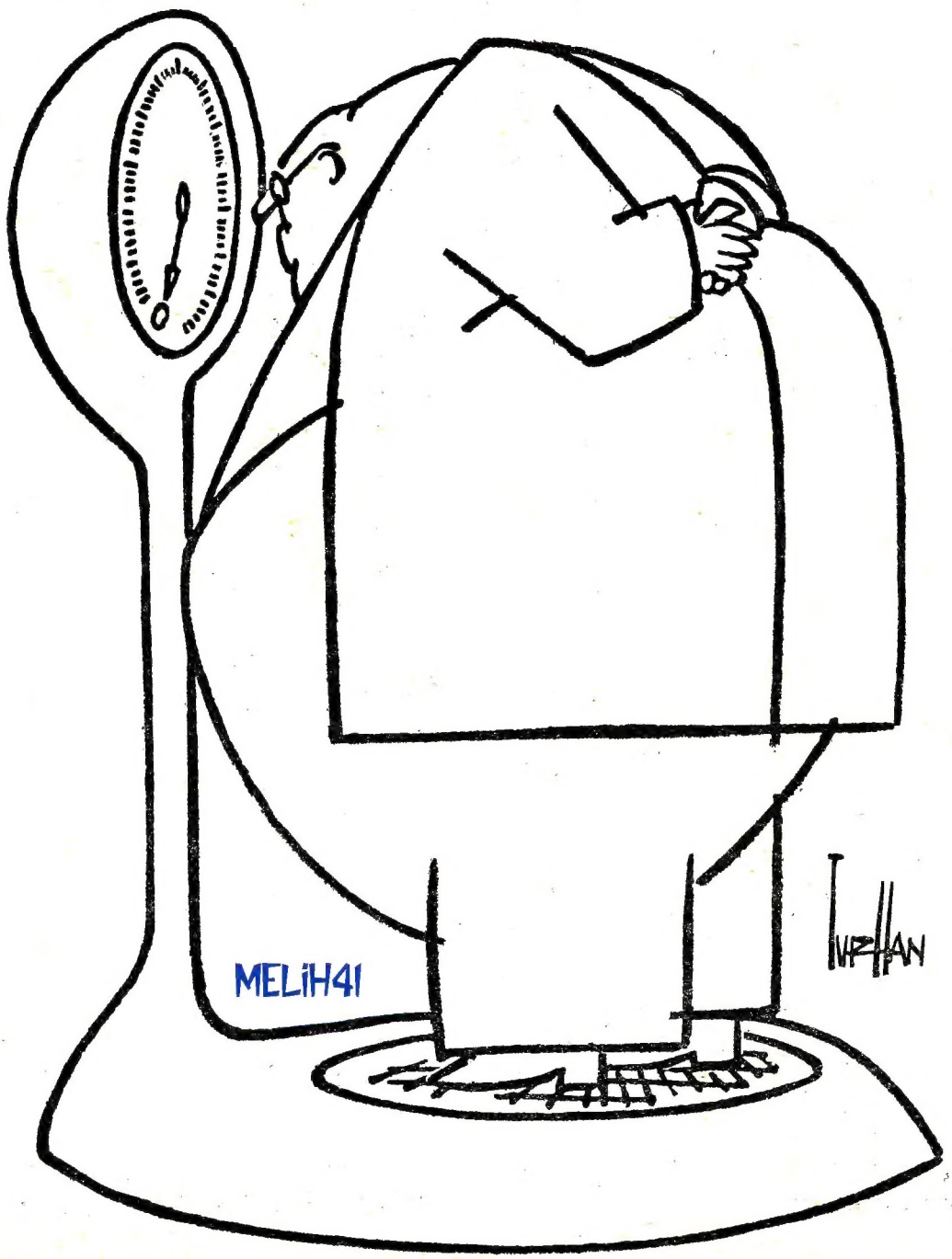

SIFIR 'dan:

"Çivi'den bu yana çağdaş ve düzeyli bir karikatür-mizah dergisinin eksikliğini duyuyorduk. Birtakım güçler büyük paralar harcayarak insanımızda karikatür sözcüğünün içerdiği anlamı kökten değiştirmek çabasına girmişler ve ne yazık ki bundan kısmen başarılı olmuşlardır. Büyük sermayeyi gerektiren ve onu ilgilendiren sanatlar içinse durum daha da yürekler acısı hale gelmiş; resim, sinema, tiyatro gibi etkinlikler bağımsızlıklarını yitirmişlerdir. Verilecek maddi ödünü daha az olan karikatür ve şiir bu bakımdan doğal bir kalkana sahiptirler."

Yazımıza İstanbul'dan yazan okurumuz Nurullah Can'ın mektubu ile başladık.

Aylar önce Sıfır'ı çıkarma düşüncesi olgunlaştığı zaman tek güvencemiz çağdaş, bireysel ve özellikle toplumsal sorumluluğunun bilincinde olan insanımızdı. Bu insanların bizi yalnız bırakmayacağını ve onlarla kısa sürede bütünleşeceğimizi biliyorduk. Bu, sandığımızdan da erken oldu.

İlk sayımızda yer alan "bizi halk takdir etsin alçakgönüllülüğü içinde değiliz" cümlesi yanlış anlamalara yol açtı ve büyük tepki gördü. Bu cümleye büyük tepki gösterilmeden önce etraflıca biraz düşünülseydi yazı sahibine hak verilirdi sanıyorum. Bu konuyu biraz açalım isterseniz.

Sıfır ne kadarlık bir satışa ulaşabilir? Ülkemizde kitap ve dergi izleyen insan sayısı ne kadar? Bu soruların cevabı olan sayıyı nüfusumuza oranlarsak ortaya hiç de iç açıcı olmayan bir sonuç çıkar. Ama baldır-bacak sergileyen dergi ve gazetelerimiz sadece bunu yaptıkları için olağanüstü diyebileceğimiz satışlara ulaşabiliyorlar. Bu da halkımızın kültür düzeyi hakkında gerekli olan bilgiyi veriyor.

Bizim, bunları yaparak tiraj sağlamak gibi niyetimiz olamayacağına ve ülkemizde grafik mizahın da varolduğunu kanıtlamak gibi bir düşünceye sahipliğimiz ne kadarlık satışa ulaşacağımızın göstergesidir.

Bazı insanlarda güzelliği, doğruluğu halkın takdiri ile ölçmek gibi (yanlışlığı açık) bir anlayış vardır. İnsan istediğini vereni takdir eder. İnsanımız çıplak hatun resmi, hiç düşünmeden gülüp geçeceği karikatür istiyormuş. Bu isteği yerine getirmekle hem bol paraya kavuşulabilmekte hem de "Karikatürün Peygamberi" gibi bir ünvan sahibi olunabilmektedir.

Aldığı dergide çıplaklık, yozluk, arabesk anlayış arayan, düşünme sıkıntısına girmek istemeyenlerin Sıfır ve benzeri yayınları tutmayacağı açıktır. Yurdumuzda bu tür insan sayısı, okudukları dergi ve gazelerin tirajıyla, dinledikleri müzik türünün yaygınlığı ile tahmin edilebilir.

Sıfır'ın amaçladığı mizah türü, sorumluluğunu bilen insanlara seslenmektedir. Bu tür insan sayısı azdır hem de pek az!..

Şimdi, niteliği belli az sayıda insanın okuduğu bir dergi sadece satış sayısına bakılarak "kötü" diye nitelenebilir mi? İşte bu nedenler, Sıfır'a "bizi halk takdir etsin alçak gönüllülüğünde değiliz" dedirtmiştir. Beşyüzbinlik tiraja göre satışımızın az olması bizim anlayışımızın yanlış olduğunu göstermez, sadece ülkemizde kültürün düzeyini gösterir.

Bu sayımızda Türk karikatüründe bir ekol olan Turhan Selçuk usta ile arkadaşımız Hakan Derman'ın yaptığı söyleşiyi okuyacaksınız. Bu söyleşiyi Turhan Selçuk'un nefis karikatürleri süslüyor. Ustalarla söyleşilerimiz ilerdeki sayılarımızda da sürecek.

Bir diğer söyleşimiz de mizah yazarı Muzaffer Abayhan'la. Abayhan'dan bir de güzel öykü var: Hac Yolunda.

Okurlarımız Sıfır'da yazının ağırlıkta olmasından yakınıyorlar. Geleneksel mizah dergisi alışkanlığını yıkmaya çalışıyoruz. Yazılı ve çizgili mizah bir bütündür. Yazılı mizaha da gereken önem verilmelidir. İnsanlar uzun yazıları da severek okumalıdır sanıyoruz.

1. ve 2. sayılar elimizde hiç kalmamıştır. Abone olacakların ve diğer okurlarımızın bu sayıları istememeleri rica olunur. Baskı sayısını yükselterek ve dağıtım sorununu çözerek okurlarımızın Sıfır'ı kolaylıkla bulabilmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Şimdilik dergiyi merkezi yerlerdeki kitapçılardan ve abone olarak edinebilirsiniz. Esenlik dileklerimle.

Sait MUNZUR

İkinci sayıda "Abdi İpekçi'nin Karikatür Çalışmaları Üzerine" başlıklı araştırmayı Hakan Derman yapmıştır. Unutkanlığımızdan dolayı özür diliyoruz.

Yiğit ozan Hasan Hüseyin için SOMUT bir yardım kampanyası açtı. Okurlarımızı bu kampanyaya katkıda bulunmaya çağırıyoruz. (Bilgi Yayınevi bu tür çabalara gerek bırakmamalıydı...) Kampanyaya katılmak isteyen okurlarımız paralarını Türkiye İş Bankası Cağaloğlu Şubesinde 218 no'lu hesaba yatırabilirler.

sait munzur

AZİZİM ŞU KARİKATÜRCÜ MİLLETİNİN FIRÇASINI KULAĞINDAN ALIP..

SİNİRLENMEYİN CANIM. ŞİMDİ SİZE ATEŞLİ BİR NUTUK ÇEKERİM. BÖYLECE ISINMA SORUNUNUZU DA ÇÖZMÜŞ OLURUZ.

AŞAĞIDAKİ KARİKATÜR "SIFIR'DA GÜNCELLİK YOK„ DİYENLER İÇİN ÇİZİLMİŞTİR.
İŞTE GÜNCEL BİR KARİKATÜR...

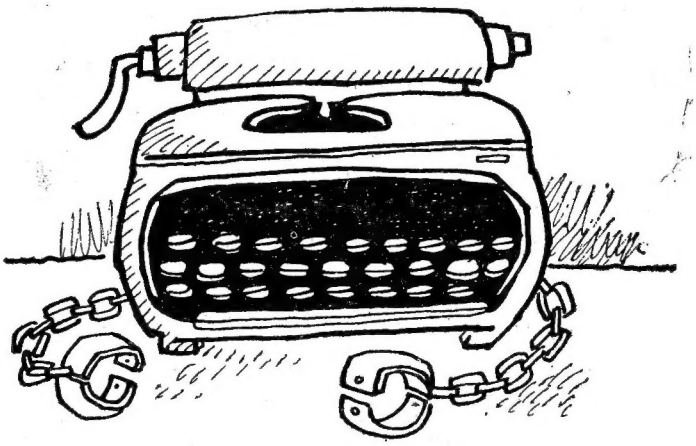

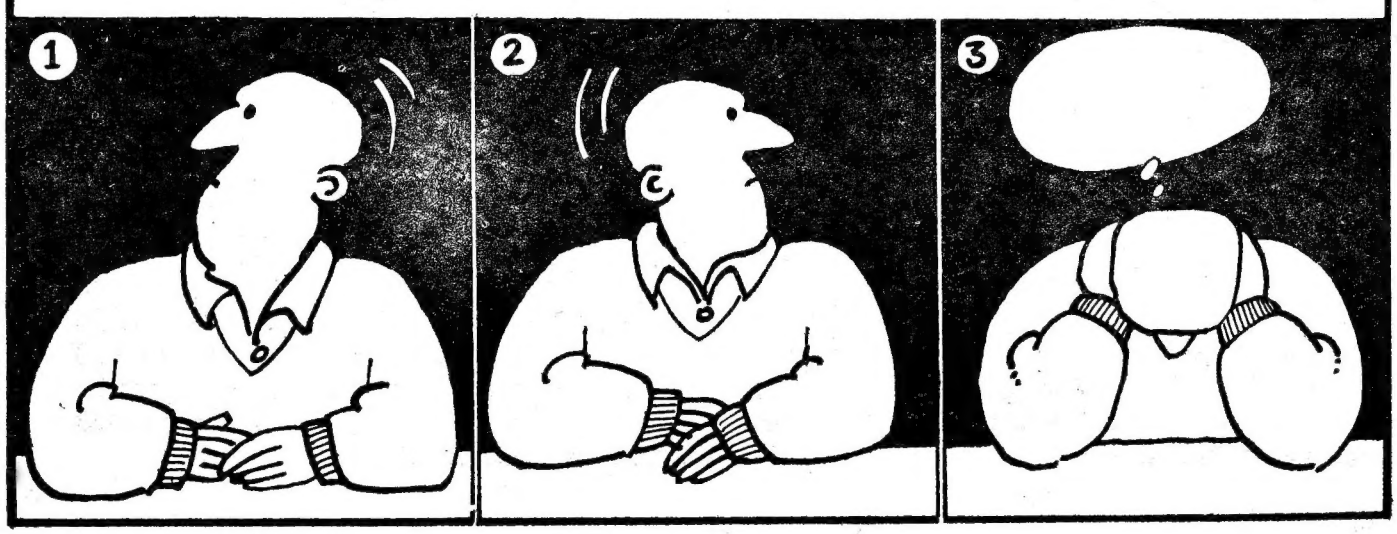

TURHAN SELÇUK

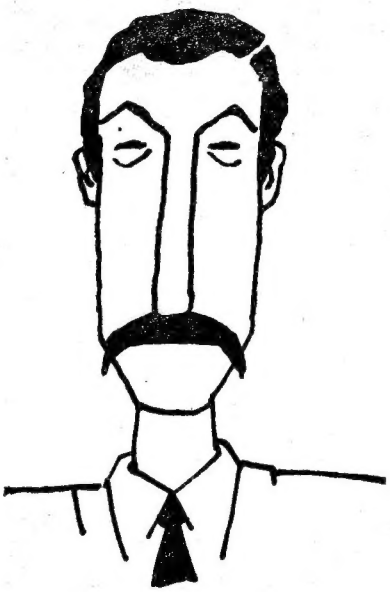

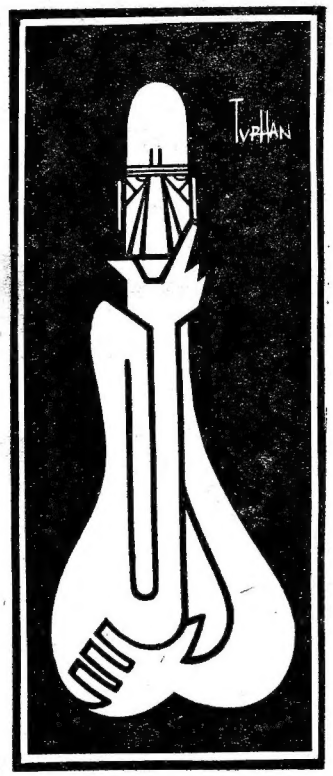

KARİKATÜRLE İLK TANIŞMASI

Selçuk karikatüre lise sıralarında okul sorunlarını işleyen karikatürlerle başladı. Adana'da yayımlanmakta olan "Türk Sözü" gazetesinde ilk karikatürleri basıldı (1941). İstanbul'un "Kırmızı-Beyaz" ve "Şut" dergileri Turhan Selçuk'un Anadolu'dan gönderdiği karikatürleri okurlarına sundular. İstanbul'a yüksek öğrenim için geldiğinde "Akbaba"da çalışmaya başladı.

YENİ BİR KARİKATÜR ANLAYIŞI

1950'deyse "Yeni İstanbul'da günlük karikatürleriyle göründü. Aynı gazetede ise sık sık yazılar da yazmış yeni bir karikatür anlayışı ortaya koymuştur. İzleyiciler bu yazılarda ilk kez "grafik mizah" deyimi ile karşılaşmışlardır. Turhan Selçuk'a göre dünya karikatürleri artık yeni bir rotaya oturmuştur. Karikatürde yazı kalkmakta, anlatım salt çizgiye dayanmaktadır. İyi bir karikatür, az çizgiyle çok anlatım verebilen karikatürdür.

TURHAN SELÇUK EKOLÜ MÜ?

Alışılmış düzenlere aykırı akımların kuşkuyla karşılandığı 1950'ler Türkiyesi'nde Turhan Selçuk'un karikatürde yenileşme atılımının tutulacağına inanılmıyordu. Turhan "zor"u başardı ve batıdaki karikatür anlayışı Türkiye'de de basındaki yerini almaya başladı. O yıllardan bu yana geçen zaman içinde Turhan durmadan çalıştı, çizgilerini aralıksız yeniledi, sanatını kabul ettirdi. Yıllar sonra tarafsız kişiler onun için "Cem Ekolünden, Cemal Nadir Ekolünden sonra, yeni çağın adı hiç şüphesiz Turhan Selçuk Ekolü olacaktır" diye yazdılar.

DERGİCİLİĞE BAŞLAMASI

Turhan, daha sonra kardeşi İlhan Selçuk'la birlikte mizah dergiciliğine yönelmiş, "41 buçuk" (1952) ve "Dolmuş" (1956) mizah dergilerini yayımlamışlardır. Özellikle "Dolmuş" dergisi Türkiye'deki mizah dergileri içerisinde çok önemli bir yer tutmuştur. Batıdaki karikatür ustalarının yapıtları bu dergide sıkça yayımlanmıştır.

ULUSLARARASI BAŞARILARI

Turhan Selçuk bu dönemde Amerikan, İtalyan ve İsviçre dergilerine sürekli karikatür çizmeğe ve uluslararası yarışmalara katılmaya başlamıştır. İtalya Bordighera'da "Altın Palmiye" birinciğlik ödülüne ve Aero Club'ün koyduğu "Gümüş Kupo"yı (1956) almaya hak kazanır. Yine Bordighera'da "Gümüş Hurma" İkincilik ödülünü alır (1962). Yapıt göndermemesine karşın bazı karikatürleri İtalya "İpo Campa" (1970) ve "Vercelli" (1975) de ödüller kazanır. 1958'de A.B.D'nin büyük yayınevlerinden "The Viking Press" Avrupanın en değerli karikatürlerini bir albüm biçiminde yayınlamayı planlar. Binlerce karikatür gözden geçirilerek albüm gerçekleştirilir. Turhan'ın karikatürlerine albümde genişçe yer verilmiş ve yalnız O'nun çizgileri albümün üç sayfasını kaplamıştır. Bunun yanında albümün kapağındaki

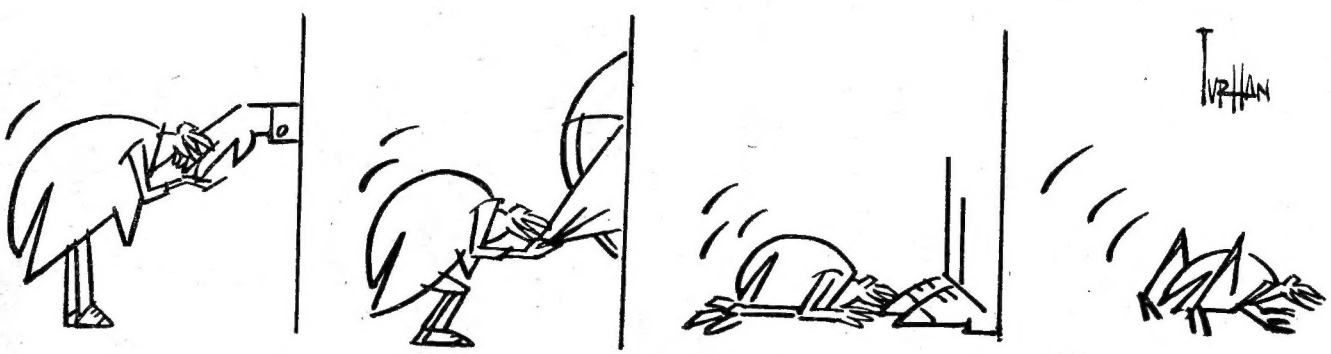

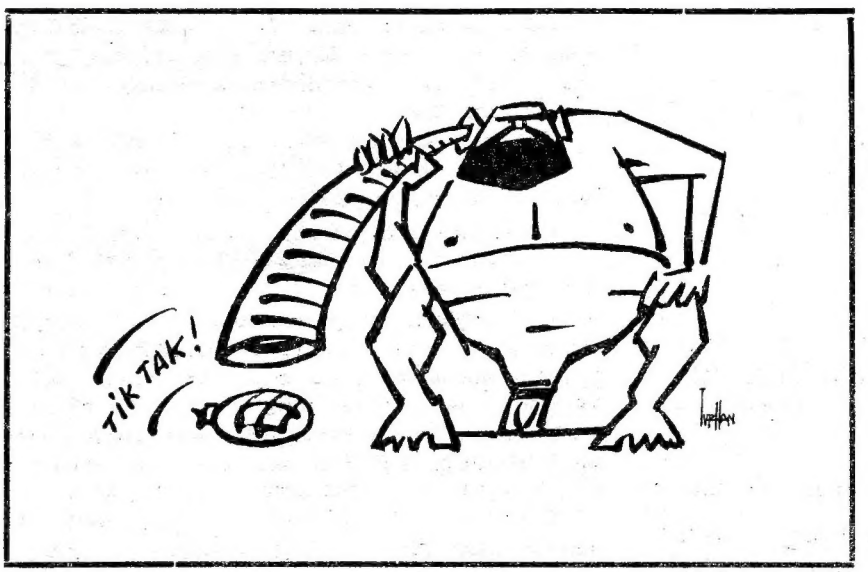

dört karikatürden biri de O'nundur. Aynı yıl "Uluslararası Özgür Gazeteciler Federasyonu"nun ilk kez dünya çapında siyasal karikatürler sergisi düzenler. Sergilenen 400 karikatür çok duyarlı bir eleme sonucunda seçilmiştir. Bunlardan 100'ü bir albümde toplanır. "The Great Chaillenges" adıyla düzenlenen sergi ve albümde yer almayı da başarır.

HALKIN SANATÇISI

Türkiye'de ise, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin "Gazetecilik Başarı Armağanları" yarışmalarının ilkinde karikatür dalı birincisi olur (1955). 1971'de ise Sanatçılar Birliği tarafından "HALKIN SANATÇISI" seçilir. Selçuk'a ödülünü veren birlik başkanı özetle şunları söylemiştir. "Bir sanatçının en önemli görevi, halkın sorunlarını en iyi şekilde işleyerek halka iletmesidir. İşte Turhan Selçuk, verdiği eserlerde bunu başarmıştır. Bu nedenle Turhan Selçuk'u oybirliği ile seçtik".

BANT KARİKATÜR DİZİLERİ VE ABDÜLCANBAZ

Turhan; Milliyet, Papağan, Akşam, Barış, Özgür İnsan, Cumhuriyet gazete ve dergilerinde karikatürler çizdi ve bant karikatürler hazırladı. Bunları en önemlisi "Abdülcanbaz"dır. Abdülcanbaz 1957 yılında Milliyet sütunlarında doğdu. Öyküsü Aziz Nesin tarafından yazılıyor. Turhan Selçuk da çiziyordu. İlk serüvenin adı "Turist Rehberi" idi. Bu serüvenden sonra Abdülcanbaz'ın isim babası Aziz Nesin, serüveni sürdürmeyince Turhan tek başına üstlendi. Abdülcanbaz başlangıçta yalnızdı. Bir turist rehberi, bir yeşilçam simsarı, anasının gözü hatta üçkağıtçı bir tipti. Selçuk, Abdülcanbaz'ın karekterini yeniden çizdi. Abdülcanbaz giderek arınıp sağlam bir kişilik edindi. Daha sonra karşıtları ve yandaşları ile değişik karakterlerin belirlendiği bir kalabalık oluştu çevresinde. Dostları oldu: Tarzan, Fettah, Karanfil Hoca. Düşmanları da: Gözlüklü Samiler, Halefyanlar gibi..

Abdülcanbaz diğer çizgi romanlara benzemez. Kendine özgü bir anlatımı, kendine özgü bir çizgi dünyası vardır. Devrimcidir, halkçıdır. Olayları sonuçları bu açıdan bakarak değerlendirir. Abdülcanbaz'da haktan kişiler, halkın karşısında kişiler vardır. Olaylar içinde bunların çatışmaları, savunmaları görülür. Bizim halkımızın, insanımızın çatışmaları, savunmalarıdır bunlar. Abdülcanbaz bir simgedir. Doğrunun, güzelin, iyinin yanında; sömürenin karşısında bir simge.

Abdülcanbaz, ciltler biçiminde yayımlanmış bir yıl süresince tiyatrolarda sahnelenmiştir. Turhan Selçuk'un diğer bant tipleri de vardır: "Şeytanın Maceraları" (1952)," Politakacının Maceraları" (1956). Daha sonra Turhan Selçuk "Cumhuriyet" gazetesinin haftalık mizah sayfası "Ciddiyet" gazetesinin hazırlanmasında görev almış Burada "Başbuğun Serüvenleri" (1977) ve "Evliya Çelebi" (1978) bant karikatür tiplerini hazırlamıştır.

KARİKATÜR ALBÜMLERİ

Turhan Selçuk'un altı karikatür albümü vardır: "Turhan Selçuk Karikatür Albümü" (1954), "140 Karikatür" (1959), "Turhan 62" (1962), "Hiyeroglif" (1964), "Hal ve Gidiş Sıfır" (1969), "Söz Çizginin" (1980).

Turhan Selçuk'a birkaç soru

Hakan Derman

— Sayın Selçuk, Karikatürün işlevi ne olmalıdır?

— Karikatürün hammaddesi insandır. İnsanın **çelişkileri, yanılgıları, yapıtları, yaptıkları, davranışları**, gözlemleri, özemeridir. İnsanı alış biçimine gelince: Toplumları, kişileri oldukları gibi görmek çelişkilerini, yanlışlarını, gerçeklerden uzaklaşmadan değerlendirdikten sonra eleştirmektir. Evrensel çelişkinin **diyalektiğinde insan çelişkisi, çizgiyle mizahın temel konusudur.**

Karikatür, az çizgiyle çok şey söylemelidir. Mesajı **kısa, öz, açık olduğu kadar çarpıcı olmalıdır. Ayrıntılara ancak mesajın etkisini güçlendirdiği oranda yer** verilmelidir. "Karikatür çizgilerin soyutlanmasında mizahın geometrisine varmaktır". Bu geometrenin ilk biçimleri, **çizgi ustalarının elinde, bilinç altından doğmuştu. Günümüzde durum farklı. 20. Yüzyıl, işlevlerinin bilincinde sanatçılar yetiştirdi. Kendinden öncekilerden çok farklı olarak, bunların yapıtları, ne resme** benzeyen karikatürdür, ne de karikatürize edilmiş resimlerdir. **Bunlar yalnızca karikatürdür; yani grafik mizahtır.**

Geçmişin mizah çizeri ahlak sorunlarıyla ilgiliydi, günümüz mizah çizeri dünyamızı değiştirmek, gerekli olan değişiklikleri gerçekleştirmek amacıyla savaşım vermek zorundadır.

Karikatür salt eleştirici değil, yönlendirici de olmalıdır. Tüm sanatlarda olduğu gibi yapıcı, iyiye, doğruya **yönetici, insanı yüceltici olmalıdır.**

Günümüz mizah çizerinin işlevi de budur.

— Karikatür salt çizgiyle mi olmalıdır? Karikatürde söz de olabilir mi?

— Çizgiyle mizah yapma sanatıdır karikatür. Bir başka deyimle Grafik Mizah'tır. Cemal Nadir'in dediği gibi: "Karikatür, yazı ile yapılan mizahın resimle tamamlanması demektir" değildir. Sanatçı söylemek **istediğini çizgilerle anlatabildiği oranda etkili olacaktır. Kanımca karikatür az çizgiyle çok şey anlatmaya** yönelik olmalıdır. Yalnız lüzumu kadar çizgi...

Seyredenin dikkatini başka yönlere çekecek ayrıntılardan **arıtılarak en güçlü, en çarpıcı, en açık biçimde anlatılmak istenenin üzerine, o noktanın üzerine** abanarak... Ayrıntı, ancak anlatılmak isteneni **desteklemek için kullanılmalıdır.**

Söz, bir ayrıntı, bir destektir ve karikatürün etkisini kısıtlar.

— Türk karikatürünün bugünkü durumunu değerlendirir misiniz?

— Bir yanda ilk iki soruda açıklamaya çalıştığım niteliklerden uzaklaşmış, yozlaşmış, beyin yıkama ürünü az çizgili sulu mizah; diğer yanda yarışma çizerleri gelişti ülkemizde.

— Son bir soru Turhan usta. Dergi ve gazete karikatürcülüğü arasında bir fark görüyor musunuz?

— Günlük karikatür çizmek bir soluk işidir. Bu soluğa sahip olmayan çizer, günlük çizime yöneldiğinde ister istemez alıntılara, kopyalara, etkilere açık olacaktır. Bunun örneklerini çokça gösterebiliriz.

Haftalık ya da aylık dergide çalışmanın çizere daha rahat bir ortam sağladığı kanısındayım.

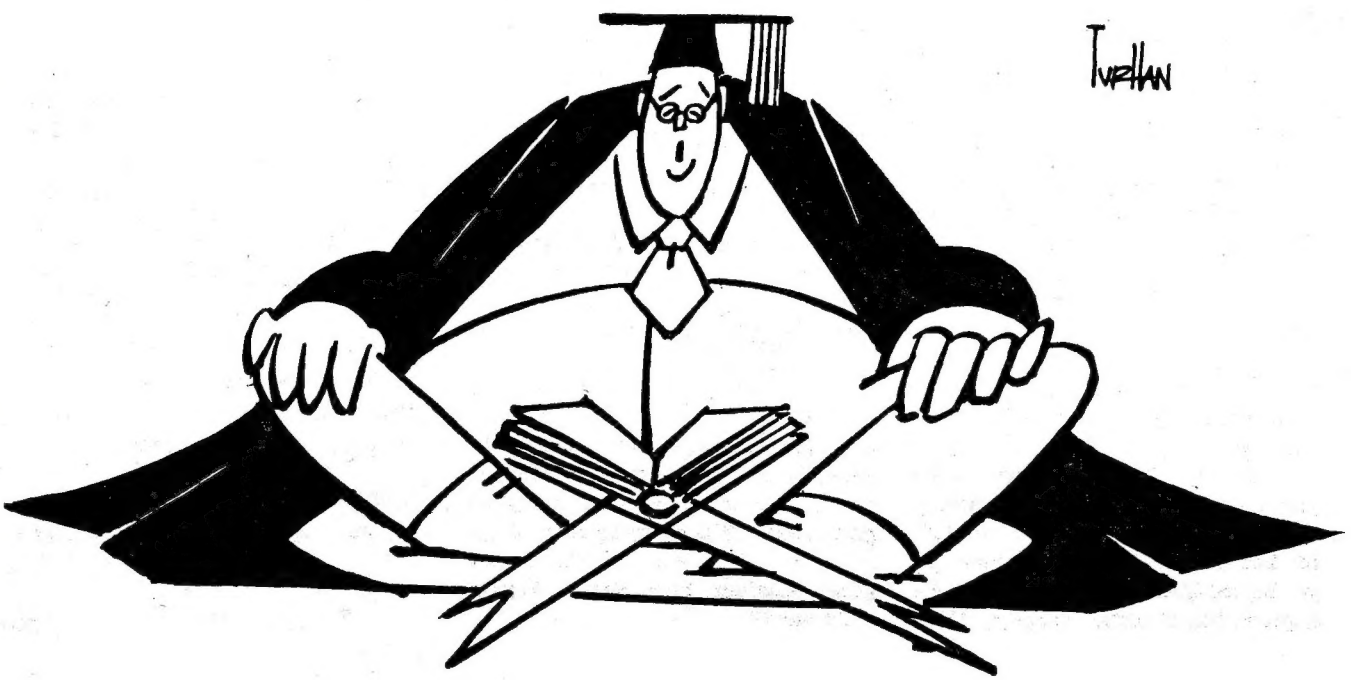

hac yolunda

MUZAFFER ABAYHAN

Gecenin bir yarısında, İdris Ağa avaz avaz bağırarak tüm ev halkını uykudan kaldırdı:

— Hacca gitmek istiyoruum! İmansızlaaar, kalkın! Kalkın, ben hacca gideceğim!

İdris Ağanın oğlu İsmail, yorganını tekmeleyip soluğu babasının yanında aldı. İsmail'in kızkardeşi Rabia zatxen babasıyla aynı odada kalıyordu. Biraz sonra İsmail'in karısı ve çocukları da odaya doluştu. Tüm ev halkı İdris Ağanın başında toplanmış oldu. İdris Ağa durup durup bağırıyordu:

— Hacca gideceğiiim!

Seksenini aşıp da yatağa düşünce birden imana gelmişti. Bu dün yadan gidici olduğunu anladığı gün doksandokuzluk bir tespih geçirmiştieline. O günden sonra tespih elinden, kelime-i şahadet dilinden düşmedi. Ama hac konusunu ilk kez gündeme getiriyordu. Hem de gecenin bir yarısında, avaz avaz bağırarak.

Yatağa düştüğünden beri başucundan hiç ayrılmayan, onun bakımını, gözetimini kimselere bırakmayan Rabia, babasını avutmaya çalıştı:

— Oh babacığım, tabiî gideceksin hacca. Hele bir iyileş, hacca da gideceksin, yaylaya da! Sonracığıma içmelere de gideceksin.

— İçmelerine başlarım senin! İyileşecekmişim de, içmelere gidecekmişim! İyileşecek adamın halî böyle mi olur? Ben sabaha çıkar mıyım, diyorum, bu da bana içmelere git diyor!

İsmail'le Rabia babalarını gece yarısı hacca gitmekten vazgeçirmek için akla karayı seçtiler. İdris Ağa bir kez daha "Hacca gideceğim" diye bağırdıktan sonra sustu. Daha doğrusu bağırmaktan vazgeçtj. "Vay benim günahlarım!", "Vay ben o sırat köprüsünden nasıl geçeceğim?" diye inledi durdu sabaha dek.

Sonraki günlerde, ne yaptılarsa İdris Ağayı hacca gitme düşüncesinden caydıramadılar. "Böyle kafaya taktığına göre, belki bunda da vardır bir hayır?" diye doktoru çağırdılar. İdris Ağanın yaşamından umut kesildiği için, doktor son zamanlarda pek sık uğramıyordu. İdris Ağaya şöyle bir baktıktan sonra çocuklarına döndü,

— Siz aklınızı kaçırmışsınız! dedi. Hac şöyle dursun, çarşıdaki camiye bile gidemez.

İdris Ağa doktorun söylediklerini işitmişti.

— Bu doktor değil! diye söylendi. İblis bu, iblis!

İdris Ağa artık "hac" diyordu da başka bir şey demiyordu. Sancıları artınca "ayy" diye değil, "haac" diye inliyordu. "Vay benim günahlarım!" deyip sicim gibi gözyaşı döküyordu sabahlara dek. En sonunda büyük oğlu Hüseyin dayanamadı,

— Ne pahasına olursa olsun dedi, babamın gönül huzuru içinde ölmesini sağlayacağım!

İsmail karşı çıktı:

— Ama doktorun dediğini duydun. Babamızın halini görüyorsun. Hacca gitmesi olanaksız!

— Onu ben de biliyorum. Belki sabaha çıkmayacak, onu da biliyorum. Madem ki yaşatamıyoruz, hiç olmazsa gönül huzuru içinde ölmesini sağlayalım. "Seni hacca götürüyoruz" diye bindirelim benim arabaya. Kasabanın çevresinde dolaştıralım. Doktorun dediğine göre, bir iki tur atınca ruhunu teslim edecek. Bence en hayırlısı bu!

İki kardeş, en hayırlısının bu olduğunda anlaştıktan sonra uygulamaya geçtiler. İkili oynamaları gerekiyordu. Rabia'nın böyle bir şeye asla razı olmayacağını biliyorlardı.

— Babamızı hastaneye götürüyoruz, dediler ona. Hani geçen gidişinde nasıl toparlamıştı kendini? Bakarsın yine öyle olur. Tanrıdan umut kesilmez.

Hüseyin'in otomobilinin arka koltuğu yastıklarla, minderlerle dolduruldu. İdris Ağa yastıkların, minderlerin arasına uygun biçimde yatırıldı. Günlerden beri ilk kez yüzü gülüyordu. "Hacca gidiyoruz, değil mi?" diyordu, "Şükürler olsun sana güzel Allahım, hacı olmayı kısmet ettin bana!".

Yaşadıkları sokaktan yeni çıkmışlardı ki, İdris Ağa sordu:

— Daha gidecek miyiz yahu? Gelmedik mi?

Hüseyin gözlerini yoldan ayırmadan,

— Az kaldı baba, dedi. Az kaldı, dayan!

— Aman oğlum, hızlı sür şu arabayı! Hac farizamızı yerine getirelim de, sonra hayırlısı neyse o olsun.

Bir süre sustu. Sonra birden,

— Topal Hatice'yi bildiniz mi? diye sordu.

Oğullarının ikisi bir ağızdan,

— Yoo.. dediler.

— Vay, vay, vay, vayy! diye inledi İdris Ağa. Bu Topal Hatice bizim köyü bırakıp gittiğinde siz daha bebeydiniz. Çakır Osman'dan dul kalmıştı. Köylük yerde dul avrat olacağına, yılanlı kümeste yumurta ol daha iyi! Gençlik işte! Cehalet! Sen tut bu Topal Hatice'ye.. Vayy, vay! Bunun günahı ne kadar olur ki? Üstelik, Topal Hatice kaçtıktan sonra Çakır'ın tarlalarının üzerine konan da ben oldum. Aman sür oğlum! Aman hızlı sür!

İdris Ağa "ay, ay, ay", "vay, vay, vay" diye bir süre inledi. Sonra,

→

— Şakir Beyi bildiniz mi, dedi, Şakir Beyi? Banka müdürüydü de, "Tapusuz tarlaya kredi vermem!" diye tutturduydu. Sonra cebinde esrar buldulardı. Şimdi olsa yapar mıydım? Yapmazdım tabii! Ama gençlik işte! Cehalet! Aman sür oğlum! Aman çabuk sür!

Bir süre daha yol aldılar.

— İhsan'ı bildiniz mi; diye inledi İdris Ağa Muhacir İhsan'ı Hani bir sınır muhalefetinde aleyhime şahitlik ettiydi de, o yıl harmanı yandıydı. Vay ellerim tutmaz olaydı da, ben o kibriti çakmaz olaydım! Vay bunun günahı büyüktür ki, hem nasıl! Sür oğlum! Aman hızlı sür!

Kasaba iyice gerilerde kalmıştı. Duyulur duyulmaz bir sesle inledi İdris Ağa:

— Mehmet'i bildiniz mi, Mehmet'i? Hani kasabaya yerleştiğimizin ikinci yılıydı da, yukardaki apartmanın lağımı patlayıp bizim bahçeye yayıldıydı? Ben ne ettiydim? O apartmanın sahibinin oğlunu "Hem komünist, hem anarşisttir!" diye ihbar ettiydim. Vayy, dilim tutulaymış da, edemez olaymışım! Aslan gibi delikanlıydı Mehmet. Mahallenin yakışığıydı vay! Aman sür oğlum! Aman hızlı sür! Vay Mehmet, vay! Vay öte dünya, vay! Sür oğlum, sür!

Bir iki kilometre daha gittiler.

— Ya Delİ Durmuş'a yaptığım? diye inledi İdris Ağa. Vayy!

Oğulları bir ağızdan,

— Ne yapmıştın ki? diye sordular.

Bir süre beklediler, babalarından yanıt gelmedi. İsmail dönüp babasına baktı, orasını burasını yokladı, sonra Hüseyin'e dönüp,

— Öldü! dedi.

Hüseyin arabayı yavaşlattı, bur nunu kasabadan yana çevirip gaza yüklendi. Bir süre konuşmadan yol aldılar. Sonra Hüseyin gözlerinİ yoldan ayırmadan mırıldandı:

— Hacca gitmek şart!

— Öyle, dedi İsmail. Ben bu yıl gideceğim.

ATATÜRK VE KARİKATÜR

Derleme : Nigar Aydoğdu - Özdilek Erdem

Atatürk'ün imzaladığı karikatürü. Ratip Tahir Burak'ın çizdiği bu karikatür **17. iki Teşrin (Kasım) 1938'de Akbaba'nın 254 no'lu sayısında** yayınlanmıştır.

Kurtuluş Savaşında Sedat Simavi'nin "Güleryüz"ü Ankara Hükümeti'nin yanında yer almıştır. Refik Halid Karay'ın Aydede'si ise İstanbul Hükümeti'nden yanadır.

1923'ten başlayarak Atatürk'ün ölümüne kadar çizen karikatürcüleri mizin sayısı onbeşi geçmez. Bu karikatürcüler Ramiz, Cemal Nadir, Münif Fehim, Ratip Tahir, Hulki Onaran, Salih Erimez, Sedat Nuri İleri, Togo, Orhon Ural, Necmi Rıza, Rauf İsmet, Mim Uykusuz, Şadi Dinç çağ'dır.

Sözü Necmi Rıza Ayça'ya bırakalım: "Atatürk'ün karikatürle ilgisi çok az olmuştur. Ratip Tahir Akbaba'da çiziyordu. Tahir, Atatürk'ün son yıllarında balolara katılırdı. Bu balolardan birinde Atatürk'ün yarı beline kadar fraklı bir portresini çizmişti. Bu karikatürü Gazi'ye göstermiş; Gazi de çok beğenmiş; altına M. Kemal imzasını atmış. Karikatür daha sonra açıklamasıyla Akbaba'da yayınlandı."

Akbaba'nın kurucusu Yusuf Ziya Ortaç, Atatürk'ün yanında gördüğü itibarı O'nun Akbaba'yı sevmesine bağlar.

Atatürk'ün mizahı övdüğü, **"mizahın uygar ve amansız bir silah olduğunu"** söylediği bilinmektedir. Atatürk'ün bu sözlerini Yusuf Ziya Ortaç anılarında bize aktarmıştır.

Cumhuriyet kuşağı çizerleri, Atatürk'ün ölümünden bir süre sonra güçlü yapıtlarını vermeğe başlamışlar; konularından biri de "Atatürk devrimlerinin korunması" olmuştur.

Sait MUNZUR

Muzaffer Abayhan

«... dergilerinin sayfalarını gülmececilere karşı namusları gibi koruyorlar»

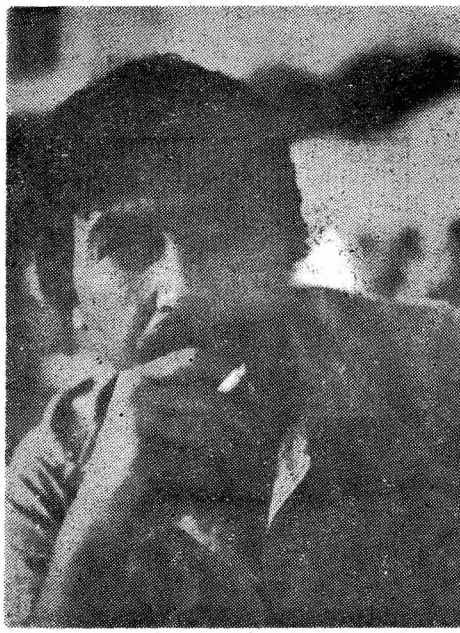

Fotoğraf: Ayşen DARENDELİLER

— Muzaffer, dilersen yaşam öykünle başlatalım söyleşimizi?

1956'da Ankara'da doğdum. 1975'de lise son sınıftan ayrılıp Amerika'ya gittim. Orada bulunduğum beş yıl boyunca aşçılık, şoförlük, fabrika işçiliği gibi pek çok işe girdim çıktım. Öykü yazmaya da o sıralarda başladım. 1980'de gülmeceden (ya da senin deyişinle mizahtan) ekmek yemek umuduyla Türkiye'ye döndüm. Bir süre çevirmenlik yaptım, uzunca bir süredir de boşta geziyorum ama, gülmeceden ekmek yeme umudumu henüz yitirmiş değilim. Bu arada, "Biz Birbirimize Benzeriz" adlı öykümle 1983 Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'nü kazandım. Yine aynı ad altında bir kitabım yayınlandı.

— Bu kitaptaki öykülerin daha sonra Tan gazetesinde tefrika edildi. Neden Tan?

— Bazı arkadaşlarım öykülerimi Tan'a verdiğim için beni eleştirdiler. Ama öykülerimin yirmidört gün boyunca baldır bacak resimleri arasında yayınlanması beni hiç rahatsız etmedi. Tan bana yarım milyondan fazla okuyucuya sesimi duyurma olanağı verdi. Başka bir gazetede, Ferit Öngören gibi gülmeceyi bilen birisi olsaydı, belki de öykülerim o gazetede yayınlanacaktı.

— Ödüller hakkında çok şey söylendi. Sen ne diyeceksin?

— Türkiye'ye dönüp de gülmece yazarlığına soyununca, önümdeki kapalı kapıları aralayabilmek için bir ödül almam gerektiğine inandım. Ve sonunda hem adına, hem de seçiciler kuruluna saygı duyduğum bir ödül almayı başardım. Fakat bu ödül, diğer dergiler şöyle dursun, yarışmayı düzenleyen Milliyet Sanat Dergisi'nin kapalı kapılarını bile aralamaya yetmedi. Ne benimle bir söyleşi yapmaya, ne de içinde ödül alan öykümün de bulunduğu kitabımdan birkaç satırla da olsa söz etmeye tenezzül etmediler. Ödül törenini yazarken adlarımızı tek tek belirtmeye üşendiler de "ödül alan sanatçılar" diye geçiştirdiler. Bu bir oyundu. Ben "birinci olan yazar" rolünü oynadım. Perde kapandı. Evli evine, köylü köyüne... Diyeceğim, günümüz Türkiye'sinde bir ödül yetmiyor.

— Sözünü ettiğin kapalı kapıların, bir mizahçı için daha zor aralandığı söylenebilir mi?

— Hem de bağırarak söylenebilir. Ne yazık ki, bazı aydınlarımız gülmeceyi yazından saymıyorlar. Daha da yazığı, yazın dergilerinin yönetici kadrolarında bu kafadaki adamların bolca bulunması. Dergilerinin sayfalarını, gülmececilere karşı namusları gibi koruyorlar. Bununla da kalmayıp, "Türkiye'de yazılı gülmece bitmiştir!" diye ortalığı velveleye veriyorlar.

— Ben de sözü buraya getirecektim. "Türkiye'de yazılı mizah bitmiştir!" savı için neler söyleyebilirsin?

— Karadenizli vatandaş teknesini karaya oturtmuş, burnunun dikine bakmış da, "Deniz bittu!" demiş. Yazılı gülmece hangi ülkede bitmiştir ki Türkiye'de bitsin? Çelişkiler haksızlıklar oldukça gülmecenin yazılısı da olacaktır, çizgilisi de.. "Türkiye'de çelişkiler, haksızlıklar bitmiştir!" diyebilir miyiz? Gerçi yazılı olan her şey gibi, yazılı gülmece de toplumumuzdaki yozlaşmadan payını alıyor ama, Aziz Nesin'in, Muzaffer İzgü'nün kitapları ağlamacaların kitaplarından daha fazla satıyor. Bence, "Yazılı gülmece bitmiştir!" gibi komik savlarla uğraşmak yerine daha çok gülmece yazarı yetiştirmek için neler yapabileceğimizi düşünmeliyiz. Tabii bir de, çok ciddi (!) bir yazınçımızın hazırladığı öykü seçkisinde Aziz Nesin ustaya neden yer verilmediğini..

— Karikatürcüler Derneği'nin büyük katkısıyla oluşturulan ve artık gelenekselleşmiş olan bir yarışma var: Nasreddin Hoca Yarışması. Üç yıldan bu yana karikatür dalındaki yarışma yapılamıyor ama, mizah öyküsü yarışması aksamadan sürüyor. Yalnız, dört yıldır birinciliğe değer öykü bulunamıyor. Bunu neye bağlıyorsun?

— Bulunamıyor değil, bulamıyorlar! Ya bulabilecek bir seçiciler kurulu oluşturulsunlar, ya da yarışmayı düzenlemekten vazgeçsinler.

Nasrettin Hoca ve Turizm Derneği dört yıldır bindiği dalı kesip ağaçtan düşüyor.

— Söyleşimizi iki klasik soruyu birleştirerek bitirelim? Beğendiğin mizah yazarları ve ileriye yönelik tasarıların?

— Aziz Nesin, Rıfat Ilgaz, Adnan Veli, Efraim Kishon, Giovanni Guareschi, Mihail Zoşçenko. İleriye yönelik tasarılarıma gelince, on gün sonra askere gidiyorum.

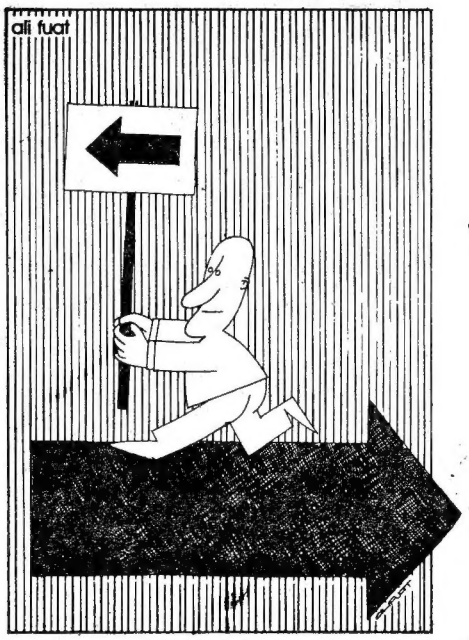

UMUT

Olanca mal varlığımız
İçimizdeki bereket Tanrısı
Dalımız.
Günleri güttüren değneğimiz
Doğal besinimiz baş tacımız.
Sağılı ineğimiz.
Umut ki, ayvamız...

Tahsin ŞENTÜRK

NEFES ALMAYAN ADAM

Memleketin birinde, vatanına ihanet eden bir adamı asmışlar. İpin ucunda bir saat kadar asılı duran adamın ölmeye hiç niyeti yokmuş. Çaresiz indirmişler. Başına toplanıp sormuşlar:

— Ne biçim adamsın sen? Hemen ölmen gerekirdi!

Adam gayet sakin yanıtlamış:

— Kardeşim ben zaten yıllardır ağzımdan, burnumdan nefes almıyordum ki.

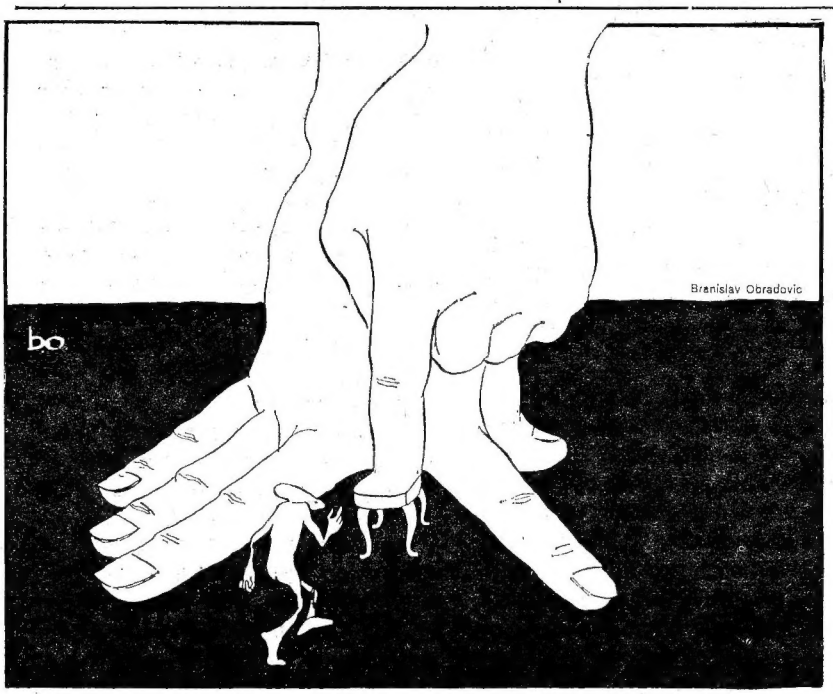

âlimler âleminden no : 1

MAHMUD SALTAY SEYMEN

— Bir Baş Ol da İstersen Soğan Başı Ol —

Kurtuluş KAYALI

Bir varmış, bir yokmuş, allahın kulu pek çokmuş. Ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallarken, pireler dellal, develer berberken, Orta Anadolu'nun merkezi yerlerinden bir köyde tosun gibi bir çocuk dünyaya gelmiş. Anadolu'nun toprağından ve suyundan olsa gerek, daha birkaç ay içinde çocuğun deve gibi boylanıp boslanacağını hemen herkes şıp diye anlamış. Çocuğun yakınlarına da herkes "Kırkbir kere maşallah. Allah nazardan saklasın. Bu oğlanda bir cevher var" dermiş. Çocuğun adını Mahmud koymuşlar.

Mahmud köylük yerde düşe kalka büyürken işler tersine gelişir gibi olmuş. Çocuk çok geç başlamış konuşmaya. Keza yürümeye de. Herkes oğlana nazar değdiğini düşünedursun, geç ayağa kalkan velet yerinde oturmaz, konuşmaya geç başlamasına karşın hiç susmaz olmuş. Küçük çocukların yanında aslan kesilip vurup yıkıp deviren çocuk, büyük çocuklarla oynarken süt dökmüş kedi gibiymiş. Nazı geçtiklerine karşı hırçınlık yaparken, keyif bağışlamayanlara yaltaklanmaya çalışırmış. Bayağı başarırmış da.

Zor zahmet içinde okula gönderilirken ders konularını tam anlamasa da, sabah akşam çalışırmış. Durup dinlenmeden çalışma alışkanlığı onu yüksek okul tahsiline kadar götürmüş. Çevresindeki kişiler yüksek tahsili o kadar önemsememişler. O ise hayatta başarabileceği başka bir iş olmadığı için âlim olmaya karar vermiş. O zamanki âlimler de kendi alanlarında yetişecek adam ararlarmış. Ortalıkta çalışkan ve zeki öğrenciler de varmış. Fakat âlim Karadenizli bir delikanlıyı gözüne kestirmiş. Bir de Orta Anadolu'lu bu genci. Mahmud'a zaman zaman "Oğlum gene anlamamış, ezberlemişsin." dermiş. Ama kafası fazla basmasa da, dakika sektirmeden çalıştığı ve deli danalar gibi çevresinde dönüp durduğu için kürsüye almış. Bu çok âzimkâr çocuğa her dediğimi yaptırırım diye.

Oğlan hocanın bazı tutumlarına kızmış, ama fazla aldırış da etmemiş. Karadeniz'li delikanlının işleri hocanın da etkisiyle daha iyi gitmeye başlamış. Onun yıldızı daha evvel parlamış. Mahmud o zamandan iyice kafasına yerleştirmiş hayat prensibini: "Pişkin görüneceksin ve bazı olaylar sana koysa da vurdumduymaz olacaksın." Zaten hayatın sillesi onu böylesi olaylara alıştırmış.

İşleri her zaman ters gitmiş. Her başarısından sonra "Allah, yürü ya kulum." dedi zannedermiş. Ama gene de, engeller hep önüne çıkmış. Kendisine karşı çıkanı memleket düşmanı, hain olarak nitelermiş. Hatta bu saplantısı o kadar ileriymiş ki, en olmayacak kişi hakkında "Bu ilhamını Mosmoflardan alıyor" diyesiymiş. Suçlamanın dozunu artırdıkça artırmış. Âlim Mahmud'a sempatisi olanlar bile psikiyatrik bir takım sorunlardan bunaldığını söylerlermiş. Bu söylentiler kulağına gidince dayanamaz: "Hadi canım sen de! Bizim Münevver psikiyatri tedavisi görüyor. Benim onunkine benzer hiçbir davranışım yok." deyip, kestirir atarmış. Hemen arkasından da eklermiş: "Münevver'i ben profesör ettim. Allah için hakkını yememek lâzım. Psikiyatrik mes'eleleri bi-hakkın vakıf.Tarih ilminde bile bundan faydalanıyor."

Şerif Hocayı eşref saatinde yakalayan Seymen, itinalı giyimli, terbiyeli gencin Profesör olmasına olur dedirtir. Ertesi günlerde de Münevver Profesör olmuş. Zaten Şerif Hoca oldum olası güzel giyinip sustada duran süslü gençlere, (Kafaları fazla çalışmasa da) elinden gelen yardımı esirgemezmiş.

Geçmiş günler şöyle bir kafasına takılınca, kendi profesör olduğu zamanı hatırlamış. "Heyt bire savulun" dediği sıraları. Bir türlü profesör olamıyormuş. Ben bu işi nasıl hallederim diye düşündüğünde, ilk önce etkili bir fakültenin dekanına yanaşmış. Yaltaklanmasına karşın işi bağlayamayınca da zamanın iktidarına. Ağzının endazesi o zaman iyice gevşeviş. Başlamış herkesin içinde tiz perdeden bağırmaya: "Kardeşim kaç kere söyledik üniversiteye serbestlik yaramaz diye. Üniversitede reform yapmak şart. Reform yapılırken de tasfiye lazım. Öğretim üyelerinin birbirleriyle sorunları varsa, yabancı profesörler yapsın bu tasfiyeyi." Kendine güveni geldikçe sadece üniversiteye nizam vermekle yetinmeyip, memlekete nizam vermeye yeltenirmiş.

Bir baş olmaya o kadar meraklıymış ki. Ama bunun gerektirdiği maliyete katlanmaya da hiç razı değilmiş. Onun için hayatta hep küçük şeylere oynamış. Zaman gelmiş bir büyükelçilik koltuğu kapmağa niyetlenmiş, zaman gelmiş belediye başkanı olmaya. Çünkü, zor bela profesör olduktan sonra profesörlük onu tatmin etmez olmuş. Yirmi küsür yıl önceki ihtilalden sonra, ihtilali yapanlara karşıt partilerle ilişkiye girmektense, ihtilal konusunda ne kokar, ne bulaşır tavırlılarla bir olmuş. Bu nedenle de, küçük hedeflerde bile hep kaybetmiş.

Küçük hedeflerine ulaşamayınca da elindekiyle yetinmiş. Bu durumunu rasyonalize etmeyi de bilmiş. "Ben profesörüm fakat diğer profesörlerden daha bilgiliyim" dermiş. Zaten bir külah kapamayacağını anlayınca "Vermeyince Mamud Neylesin Mahmud" deyişini ilke edinmiş. Alanında en büyük âlim olduğunu kendisi kabullenirmiş ama başkaları "En büyük sensin hoca" dediklerinde "Bunlar yağcılık yapmaktalar fakat doğru söylüyorlar"

(Sonu 21. sayfada)

KARİKATÜR FISILTILARI

★ **Cemal Nadir'i anma izlencesi TV'de ilgiyle izlendi. Bu izlencede Semih Balcıoğlu, Orhan Ural ve Necmi Rıza Ayça için, dönemlerine bir soluk getirmediklerini söylemişti. Bu sözlere çok içerleyen Necmi Rıza, birkaç gün sonra Cumhuriyet ve Milliyet Sanat dergilerine bu sözlere alındığını belirten oldukça ağır bir açıklama yazısı verdi. Yazılar, ağır cümleler "kırpıldıktan" sonra yayınlandı. Oysa Semih Balcıoğlu'nun televizyon konuşmasında söylediği sözler "Cumhuriyet Dönemi Türk Karikatürü" adlı kitabında da yer almaktaydı.**

★ İkinci sayımızda Fethi Develioğlu ile ilgili bir yazı çıkmıştı. Yazı aynen şöyleydi: Genç kuşak çizerlerinden Fethi Develioğlu yaşamını "kalemiyle" kazanıyor. Ama çizerek değil. Uluslararası başarılı çizer arkadaşımız Fethi, Karaköy meydanında kurduğu ufak tezgahında kalem satarak geçimini sağlıyor. Bu yazıdan sonra arkadaşları gelip geçerken Fethi'ye takılmaya başlamışlar. Fethi buna çok içerlemiş olmalı ki, kalem satmayı bırakıp yağmurluk satmaya başlamış.

★ **Söz Fethi'den açılmışken devam edelim. Karikatürcüler içinde kaynanasını en çok seven kişi Fethi Develioğlu'dur. Fethi'nin kaynanası Ona sık sık memleketinden tavuk getirir de.**

★ Milliyet Yayınları, Cemal Nadir ve Ramiz Gökçe'nin "bant karikatür" tiplerini albümler halinde toplamaya başlıyor. Ayrıca çıkardıkları mizah kitaplarını da karikatürcüler resimliyor.

★ **Abdülcanbaz "külliyatının" ilk kitabı olan "Ramona-Karatesinin Aşkı büyük bir ilgi gördü. Dizinin İkinci kitabı ise "Kadınlar ve Erkekler".**

★ Karikatürle en çok ilgilenen tiyatro oyuncusu bizce Gülriz Sururi. Sanatçı, çeşitli karikatür albümleri biriktirmesinin yanı sıra birçok çizerle de oldukça iyi arkadaş.

★ **Haslet Soyöz genç ve başarılı çizerlerimizden. Katıldığı I. Uluslararası Simavi Karikatür Yarışmasında ikinciliğe değer görülmüş ve kazandığı Gümüş Plaketle birlikte üçbin dolarlık bir de çek almıştı. Bizim paramızla yediyüzelli bin liraya yaklaşan ödülünün bir kısmıyla Soyöz bir müzik seti almış. Paranın diğer kısmını ise babasına yollamış.**

★ Bir süre önce aylık bir sanat dergisinde karikatür özel eki hazırlandı. Bu ek içinde karikatürcülerimizin uluslararası alanda kazandıkları ödüller de açıklanmıştı. Fakat bilgilerin eksik olduğu gözden kaçmıyordu. İtalya'da yapılan "Pistoia" Avrupa karikatür Yarışmasında ödül kazanan dört Türk çizeri unutulmuştu. Unutulan bir diğer çizer ise Cemalettin Güzeloğlu'ydu. Salih Memecan ve Ünal Mahmut Karatoprak'ın I. Simavi Uluslararası Karikatür Yarışmasında ödül aldıkları da unutulmuştu. Dikkat çeken bir diğer o'ay da Turhan Selçuk'un İtalya Bordighera'da kazandığı "Altın Palmiye" ve "Gümüş Hurma" ödüllerinin yazılmamış olmasıydı. Turhan Selçuk bunları görmek isteyenlere evinin açık olduğunu söylüyor.

★ **Faruk Çağla artık otobüs kovalayabilecek. Geçirdiği bir tıp kazası (!) sonucu sakat kalan başarılı çizer Çağla, yaşamını uzun süredir koltuk değnekleri yardımıyla sürdürüyordu. Almanya'nın "Evangelische Akademie"de açtığı serginin getiriyle ameliyat olan Faruk Çağla, şu sıralar sağlığına tamamen kavuşacağı günleri bekliyor. Ayrıca Ankara ve İstanbul'da açacağı iki de sergiye hazırlanıyor. (Faruk Çağla'ya not: Karikatürlerini yolladığın zarfın üstüne "kıvırmayınız" diye yazmışsın. Postacı senin adresini istedi. Bayağı da iri yarı birisi)**

★ Karikatürümüzün eski ustalarından Sururi Gümen uzun süredir Amerika'da yaşıyor. Geçimini çizgi roman çalışmalarıyla sağlayan Gümen, gördüğü Türk dostlarına İstanbul hasreti ile yandığını söylüyor. Sururi Gümen'in oğlu da babası gibi usta bir çizer olma yolunda. Sinema üzerine eğitim görmüş olmasına rağmen karikatür sevgisi üstün gelmiş olmalı ki Cracket mizah dergisine çiziyor.

★ **TRT'nin karikatür üzerine düzenlediği izlenceler ilgi çekiyor. TV'nin son karikatürcü konuğu Ferruh Doğan'dı. "Sanatçının Dünyası" adlı izlencede Doğan karikatür üzerine görüşlerini açıkladı, yapıtlarından örnekler gösterdi. Ferruh Doğan'ın son sözleri şunlardı: Ellibir yaşındayım ve son çizgimi daha çizmedim.**

★ Karikatürcü arkadaşımız Süha Mocan ile bayan Emel Özgencil evlendiler. Süha'ya, çizgileri gibi sağlam ve güzel bir evlilik diliyoruz.

★ **Türkiye'nin en sert karikatür eleştirmeni yetişiyor. Beğenmediği karikatürleri yırtmak gibi bir özelliği olan bu eleştirmenden en çok korkan ise babası karikatürcü Cemalettin Güzeloğlu. Bu sert eleştirmenin adı Cem. Yaşı da bir.**

★ Necati Abacı 'Sanat İnsanları' adını verdiği çalışmalarını Antalya'da sergiledi, Büyük ilgi gören sergide çeşitli sanat dallarındaki kişilerin portreleri yer almıştı.

★ **Anadolu Üniversitesi Karikatür Kulübü 1-15 Kasım 1983 tarihleri arasında Eskişehir, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Erzurum, Samsun ve Elazığ'da okul öğrencilerinin çalışmalarından oluşturulan sergiler açtı.**

★ Tan Oral'ın karikatür albümü Metiş Yayınlarının Karikatür Dizisinden yakında çıkıyor.

MEHMET SEMİH
TÜRK ŞİİRİNDE TAŞLAMA HİCİV VE YERGİ
Miyatro Yayınları
300 TL.
ÇIKTI

MEHMET SEMİH
UMUTLA YAŞIYORUZ EFENDİM
Mizah Öyküleri
ÇIKIYOR

DÜNYADAN

Kostas MITROPOULOS,

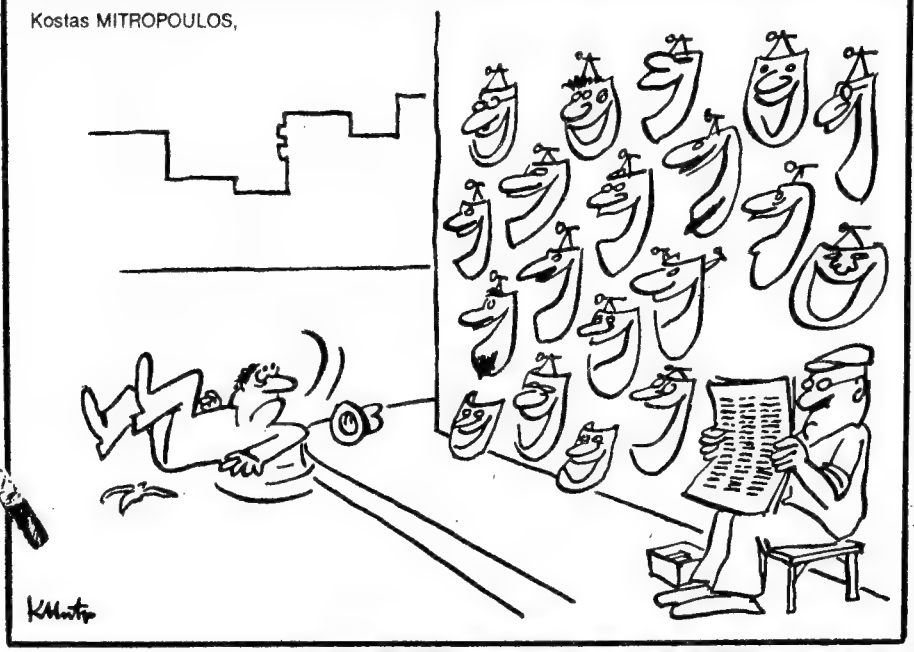

Jan Oleniecki

Mladen BASIC,

Vlasta ZABRANSKY

Leonte NASTASE,

SERGIO ARAGONES

Sanat Reportaj

AHMET ÖNEL

Geçici olarak gazetenin sanat sayfasına bakıyordum. Tanınmış bir tiyatrocumuzla söyleşi yapmamı önerdi Yazı İşleri Müdürüm. Önerdiği tiyatrocu eski bir arkadaşımdı. Epeydir görmüyordum da kendisini. Sebep olacaktı.

Tiyatroya gittim. Oldukça zevkli döşenmiş güzel bir salondu. Yönetim odasını buldum. İçerden sesi geliyordu. Kapıyı tıklattım. Sonra da içeriye uzattım başımı. Yanında birkaç gişi daha vardı. Sanırım bir proje üzerinde çalışıyorlardı.

"Müthiş bir proje bu.." diyerek yanıma geldi, koluma girdi. Hemen ardından da anlatmaya başladı. Sahne Işıkları'nın yepyeni bir yorumu öncesindeymişler. Ne var ki, sahnede spot ışık yerine adam boyu devasa mumlar kullanacaklarmış.

"Aydınlatmada bir sorun çıkmasın?" diye şüphemi belirttim hemen.

"Aydınlatmada asıl sorun gerçek spotları kullandığımız zaman çıkıyor" diye yanıtladı.

Meğer bu semtin elektrikleri pek sık kesilirmiş. Böylelikle o çılgın sanatsal buluşların, biraz da zorunluluklardan kaynaklandığına tanık oluyordum.

"Eee.. Çalışmalar nasıl gidiyor bu arada?" Laf olsun diye sorulmuş bir soruydu benimki. Aklıma yaratıcı bir soru gelmemişti çünkü.

"Korkunç.." dedi. Masada durmakta olan bir kitabı kaptı...

"Sahne Işıkları'ndan sonra bunu müthiş bir müzikal yapmayı düşünüyorum.."

Elindeki kitabı dehşetle çekip aldım. Evet, korktuğum az çok başıma gelmişti. Savaş ve Barış'tı bu.

"Hım.. Fena bir roman değildir.." dedim. "Gerçi dansederken savaşmak biraz zor olacak ama.."

"Merak etme, herşeyi düşündük.." dedi. Meğerse oyuncular dansederken savaşmayacaklarmış. Savaşırken dansedeceklermiş. Tabi, bu bütün işleri bir anda kolaylaştırıyor. Sanırım bunu Napolyon da akıl etseydi tarihin akışı epey değişirdi.

"Harika bir buluş.." diye taktirlerimi belirttim. "Sen neyi oynayacaksın peki?"

"Ben Raskolnikof olacağım.."

"İyi ama, o Dostoyevski'nin Suç ve Ceza'sındaki tip değil mi?"

"Tam üstüne bastın.." dedi omuzuma vururken.. "Ben de bunun hangi kitapta olduğunu düşünüyordum.."

Sonra da, yabancı olmadığım ve yazmayacağıma söz verdiğim için işin iç yüzünü bana açıklamaya karar verdi. Aslında Savaş ve Barış sahnede biraz yavan kalıyormuş. Ona başka bir kitapla koltuk çıkması gerektiğine karar vermiş. Bu kitap da, ya Notr Damın Kamburu olmalıymış ya da işte adını hatırlayamadığı Rasolnikof'un maceralarını yazan roman..

"Yine de Notr Damın Kamburu daha uygun düşerdi sanırım.." dedim. Benim de amacım Dostoveski'ye biraz arka çıkmaktı açıkçası. Hugo'ya oldum olası ısınamamıştım nasıl olsa.

"Allah kahretsin.." diye kükredi. "Aslında ben de senin gibi düşünüyorum. Gel gör ki, tiyatroda üç tane sakat var ama bir tane kambur yok birader.."

"Nasıl?.. Tiyatroda sakatlar da mı var?"

"O kadar abartma canım.. Sakat dediysem en azından dilsiz değiller herhalde, Gördüğün gibi sahnemiz çok yüksek.. elektriklerin de sık sık kesildiğini söylemiştim."

"Anlıyorum.."

"Sen anlıyorsun ama ön sıradaki seyirciler anlamıyor.."

"Adamlar için hoş bir sürpriz değil tabi.. Oyunun bir yerinde elektrikler kesiliyor ve adam başının üstünde müthiş bir ağırlık duyuyor.."

"Artık ön sıraları satmıyoruz... Ya da eleştirmenler gelince oturtuyoruz.. Her neyse, Savaş ve Barış'a dönelim yeniden. Müthiş bir proje olacağını söylemiş miydim?"

"Kuzum kim sahneleyecek bu yapıtı?"

"İşin düşündürücü tarafı da o ya.." diye kaşınıyor bizimki. Piyasada çok yönetmen varmış ama kitabı okuyan bir tanesine rastlayamamış.

"Sen sahnelesen.." diyorum.

"Ben de okumadım ama anlattılar. Nefis bir oyun olur azizim.. Hele final.. Üç Silahşörlerin girdiği sahnede gökten bir piyanist indirmeyi düşünüyorum.."

"Bana kalısa ikinci sıraya da bilet kesmeyin.." diyorum.

"Bırak girgırı.. Düşün sahnede uçan piyanistler.."

"Raskolnikof ne yapıyor bu arada?

"O henüz cinayet planlarını bitirmiş değil.."

"Neden onun da peşine Şerlok'u takmıyorsunuz?.."

"Dalga mı geçiyorsun?" Birden durup yüzüme bakıyor..

"Yo.. Hayır.." diye kekeliyorum. "Yani, epey ilginç olurdu da.."

"Sen bizi burda piyasa işi mi yapıyoruz sanıyorsun allahaşkına?.. Ucuz polisiyeler ve kötü güldürüler dönemi çoktan kapandı.. Şimdi klasikler moda klasikler.. Topluma klasikleri tanıtmalıyız.. Bu bizim görevimiz.."

Baştaki sevecenliği yok bana karşı. Arkadaşlarına geri dönüyor.. Klasikleri toptan bir biçimde nasıl tanıtabilecekleri konusunda yeni bir proje geliştirmeye başlıyorlar..

Odayı sessizce terketmeye çalışırken Sahte Işıkları'nda kullanılacak olan dev mumlardan birine çarpıyorum. Mumum içindeki adam fitilini düzeltirken "önemli değil.." diye mırıldanıyor...

Aragones'den mektup var

Yurdumuzda karikatürleri en çok yayınlanan yabancı çizer hiç kuşkusuz SERGİO ARAGONES'dir. Sevimli ve yalın bir çizgiyle çok basit konuları bile izlenir hale getiren bu Meksikalı ilginç insan, Amerika'da MAD (Çılgın) adlı dergide sürekli çizmektedir.

Ankaralı öğretmen-çizer Metin Yılmaz, uzun süredir Aragones'le yazışmaktadır. Dilerseniz sözü çizerin kendisine bırakalım:

"Sergio ARAGONES'e 2 karikatürümle birlikte, yazdığım mektubu, öylesine postalamıştım. Doğrusu, değil gönderdiğim karikatürlerin MAD'de yayınlanması; ARAGONES'in eline geçeceğinden bile kuşkuluydum.

Çok geçmeden Amerika'dan gelen "ARAGONES" imzalı paket; beni sevindirdi hem de hayli şaşırttı.

Aragones, karikatürlerimi yöneticisi olduğu Amerika'nın ünlü

MAD (Çılgın) Dergisinde kullanarak; "yolun açık olsun" dileğiyle, tekrar göndermemi istemişti.

Zamanla; gönderdiği mektuplara ve albümlerin kapak içlerine çizdiği kendi karikatürleri, artık benim için yıllardır tanıştığımız dost bir yüz haline geldi.

Türkiye, Türkler ve Türk karikatürünü içeren bilgiler veren mektuplarım onu etkilemiş olacak ki bizlere duyduğu sempatiyi "VIVA TURKEY" diye dile getirmişti.

Türkiye'de dünyanın popüler karikatür sanatçılarından biri olarak tanındığını okuyunca alçakgönüllülükle şaşırdığını yazmıştı. Ne var ki bizde yayınlanan ve Aragones'in çizgilerinden bir kesit niteliği taşımayan, kalitesiz albümlerinden O'na hiç söz etmedim... Bu albümleri O'na bir sürpriz olarak gönderdiğimde tepkisinin ne olacağını merak ediyorum.

Uzun süre Hollywood'da bulunnan Aragones, çizgi film ve dökümanter olarak birçok ürün verdi. Film yönetmeliğinin yanısıra, ilginç tip ve fiziğiyle kamera karşısına çıkan Aragones, bu konuda da yeteneğini kanıtladı.

Aragones, 21 yıl önce Amerika'ya adım attığı yer olan Los Angeles'da yaşıyor. Aragones'in MAD'e katkısı sürüyor. Ancak sanatçı, artık çoğunlukla kendi adına çalışıyor. Son olarak "PASIFICS COMICS" dizisinin çizimleriyle uğraşan sanatçı, reklam filmleri de yapıyor."

dünya rekoru kırdım müdür bey!..

MEHMET SEMİH

Her günkü geç kalma alışkanlığına, bir de hiç gelmeme alışkanlığa eklenmişti. Onun daireye gelmediği günler, işlerin tümü aksıyordu. İyi adamdı, hoş adamdı... Bir de geç gelme, hiç gelmeme alışkanlığı olmasa? Hadi geç geldiğini bırakalım, bari gün aşırı daireye uğrasa. Yok, Samim Bey'i nerede aradıysak, bulamıyorduk. Kaç kez evine telefon ettik. Kapısının önünde nöbet tuttuk, olmadı. Mutlaka bizleri atlatıyordu. Günün birinde :

— Samim Bey, dedim, bütün yetki sizde, siz daireye gelmeyince işler aksıyor.

— Hiç mesak etmeyin, dedi, az sonra dairedeyim.

Ben daireye döndüm. Aradan iki saat geçti, hâlâ Samim Bey yok. Hepimiz merak ediyorduk, acaba adamın başına bir şey mi geldi? Müdür, Samim Bey'e köpürüyordu. O gün müdür beni çağırdı, odasına gittim.

— Bundan sonra, Samim Bey sana emanet. Sabahları evinden alacaksın, daireye getireceksin. Bana, geldiğine dair tekmil vereceksin. Sakın kaçırayım deme.

— Peki müdür bey, dedim.

O günün sabahı, Samim Bey'i elimden nasıl kaçırdığımı düşünürken :

"Ulan Samim, bundan böyle elimden kurtulamazsın. Hele kaç... O zaman seni perişan ederim, ayaklarımın altına alır, ezerim vallahi. Niçin daireden kaçıyorsun?..."

Ertesi gün, evinin önünde -tekrardan- nöbet tutmaya başladık. Aslında görev bana verildi, her ihtimale karşı, Şaban Bey de, bana yardım ediyor. Ben sokağın girişindeki binaya gizlendim, o da karşı köşeye. Sabah saat yedi. Evden çıkması gerekirken, çıkmadı. Şaban Bey, karşı köşeden elindeki dürbünle pencereleri dikizliyor. Aradan hayli bir zaman geçti, kapı açıldı, Samim Bey dışarı çıktı. Saat on. Kendi kendime mırıldandım :

"Ee, Samim Bey, insan saat onda evden çıkarsa, daireye zamanında nasıl yetişir?"

Hızlı hızlı otobüs durağına yürüdü. Ne bizi gördü, ne de onun arkasında olduğumuzu anladı. Otobüs gelince bindi. (Biz de...) Kadıköy'de indi. Vapur iskelesine doğru yöneldi. Karaköy'e geçecek. Turnikeye yaklaştı, elindeki jetonu attı, turnikeden geçti, İskele memuru düdük çaldı, kapılar kapanıyordu. Samim Bey, bağırmaya başladı :

— Durun, kapıları kapatmayın, hooop!..

Vapur iskeden açılmıştı. Samim Bey gerildi, koştu, vapura atladı. Adamdaki de cesaret!... El kol hareketleri yapıyor, zıp zıp zıplıyordu. Biz de ikinci vapurla Karaköy'e geçtik. Oradan daireye gittik. Hemen müdürün odasına çıktım. Müdür bizi görür görmez, sordu :

— Samim Bey nerede?

— Az önce önümüzdeydi. Beşindeydik, dedim.

— Daha gelmedi de... dedi.

— Neredeyse gelir, dedim.

Müdür, bu kez Şaban Bey'e döndü :

— Sen?..

— Ben de Samim Bey'in peşindeydim, dedi.

— Pekiii... diye uzattı.

Biz odadan çıktık. Müdür, arkamızdan sinirli bir sesle :

— Samim Bey gelince, mutlaka beni görsün.

Samim Bey'in çalıştığı servise gittik. Masasının üzerinde evraklar birikmişti. Tek başına bunların üstesinden gelmesi olanaksız. Ne yapacağımızı bilemiyorduk.

— Şaban Bey, dedim, bu herif bizden önce vapura binmedi mi? O halde, şimdiye kadar burada olmalıydı. Neden gelmedi? Nerede kaldı?

Şaban Bey :

— Evet ama, dedi... Belki gelmiştir. Öbür servislere gitmiş olabilir. Onun huyudur, durmadan gezer.

Şefe sordum, gelmediğini söyledi. Bunun üzerine, servisleri dolaştık. Kimse Samim Bey'i görmemiş. Tekrar müdürün odasına gittik, müdüre durumu anlattık. Müdür :

— Çıkın, dedi, kırk yılın başında bir iş verdim, elinize yüzünüze bulaştırdınız.

Şaban Bey :

— Müdür Bey, hafiyeler gibi Samim Bey'i izledik.

— İzlediniz... Böyle adam izlenir mi?

— Taa, vapura kadar... O bizden atik davrandı, vapura bindi. biz ise, ikinci vapura binebildik.

Ben de :

— Şaban Bey doğru söylüyor, dedim.

— Yaa?.. dedi.

— Evet, aynen anlattığımız gibi oldu.

— Size iki gün izin... Samim Bey'i bulabileceğiniz her yerde arayın. Gelince beni görsün. Sakın kaçırayım demeyin. Olay önemlidir.

— Biliyoruz müdür bey...

Yine Samim Bey'i, akla gelen her yerde aradık. Bulmamız olası değil. Kime sorduysak, ı ıh... Bir ipucu bulsak, onu elimizle koymuş gibi bulacağız. Kimse, nereye gittiğini, nerede bulabileceğimizi bilmiyordu!.. Biz de kalktık, evine gittik. Karısı :

— Sabahleyin erkenden çıktı, dedi.

— Nereye gitti diye sordum.

— Daireye, dedi. Şimdi dairedir. Başka bir yere gitmez.

İşin içinde bir iş var. Anlamak mümkün mü? Yahu bu adam nereye gidebilir? Hani daireye gelip çıksa, neyse... Daireye geldiğini gören olur. Diyelim ki içki içiyor, tüm meyhaneleri dolaşalım. Samim Bey içki de içmez. Yoksa yeni adetler mi edindi?

O akşam müdüre telefonla bilgi verdik. Samim Bey'i bulamadığımızı söyledik. Daha ertesi gün, Şaban Bey'le buluşmak üzere ayrıldık. Otobüste, vapurda, dolmuşta ve her yerde gözlerim onu arıyordu. Onu gördüğüm yerde :

"Ulan Samim, hadi kendine acımıyorsun, bizlere acı," diyecektim. "İyice azıttın sen. Kendine gel bakalım."

Artık neresine gelinse, yaradana sığınıp orada haklayacaktım Samim Bey'i... Vur Allah vur... O konuştukca vur!..

Daha ertesi gün, Şaban Bey'i beklerken, bir de baktım, Samim Bey'le geliyorlar. Şaban Bey, Samim Bey'in koluna girmiş, kaçmaması için sıkı sıkı tutuyordu. Samim Bey beni görünce :

— Ooo, dedi, bunca zamandır neredeydin? Özledik vallahi.

— Ya sen nerelerdeydin?

— Hiç sorma, başıma gelenleri anlatsam, hayret edersin. İnsanlık hali...

Şaban Bey'in cebi şişkindi. Uzun bir boru cebinden dışarı taşmış, Samim Bey' i gözetlediği korsan dür-

bünü olmalı.

Uzatmayalım, otobüs, vapur, dolmuş... Daireye geldik! Samim Bey, durmadan başından geçen ilginç olayları anlatıyor, Şaban Bey de, onu dinliyordu. Arkadaşlar, Samim Bey'in çevresini sardı, müdür, Samim Bey'in daireye geldiğini duyunca :

— Nihayet Samim Bey dairemize teşrif buyurdular, dedi.

Müdürün odasına doluştuk. Müdür, Samim Bey'i karşısında görünce, ayağa kalktı :

— Hoş geldiniz Samim Bey, nerelerdeydiniz?..

— Hoş bulduk efendim, dedi, buralardaydım.

— Nasıl olur? Burada mıydınız?

— Evet.

— Geç kadığınız günler bir yana, ya hiç gelmediğiniz günler?.. Onlara ne demeli?

— Müdür bey, benim daireye gelmediğim gün olmadı. Her gün geldim.

— Hay Allah... Nasıl olur efendim, nasıl olur?.. Ben yalan mı söylüyorum? Ben bu dairenin müdürü değil miyim? Koskoca müdür yalan söyleyecek değil ya...

— Müsaade ederseniz anlatayım. Bir yıl içinde seksen gün geç geldim.

— Size geç geldiğiniz günleri sormuyorum. Hiç gelmediğiniz günleri soruyorum.

— Bakınız... Gelmediğim günlerin bilançosu şöyle: Falanca, filancaca nedenlerden ötürü gelmediğin günler... Onları geçelim. Son üç günün raporu, daha başka nedenlerden ötürüdür. Yani, benim size anlatacaklarım... Evden çıktım, otobüse bineceğim, otobüs geliyor, biniyorum. Elimi cebime sokuyorum, para yok! İkinci durakta inip, eve dönüyorum, paralarımı alıp dışarı çıkıyorum. Tabi zaman geçip gidiyor. Bir de bakıyorum, aradan iki saat geçmiş. Tekrar otobüs, vapur, dolmuş... Bir aksilik daha çıkıyor, haydiii... İşte o aksilik, bütün günümü alıyor. Ben koşa koşa daireye geliyorum, saat altı olmuş. Dairede kimse yok. Gerisin geri eve dönüyorum.

Müdür, bizler... Şaşkınlıktan kendimizi alamıyoruz. Samim Bey'e kimse de :

"Yahu sen ne biçim adamsın? Ne antika adamsın?" demiyor.

Sonra, yine anlatmaya başlıyor. Daireye gelmediğini sandığımız günleri, öyle bir anlatıyor ki, dizlerimizi dövüyoruz, kahkahalarla gülüyoruz. Meğer, Samim Bey'in başına gelmedik kalmamış.

Müdür üzülüyor. Arkadaşlar ise :

— Vah vah...

— Allah insanı kazadan beladan korusun.

— Kimsenin başı belaya girmesin, elem terefiş kem gözlere şiş!..

Samim Bey, o denli çok olay anlattı, hele birinde :

— Efendim, otobüsten indim. Vapura koştum. İskeleler alındı, neredeyse kapılar kapanacaktı. Kaptana, "hop dur!.." diye bağırdım. Kaptan beni dinler mi? Sesimi nasıl duyacak? Vapur iskeleden ayrıldı. Jetonu turnikeye attım, geçtim. Kapılar kapandı. Koştum... Demir kapının parmaklıklarından başımı çıkarttım, gövdem geçmiyor. Kaldım. Görevli memurlardan biri geldi, "yaşından başından utan," dedi. Ben de, "sana ne efendi, sana ne," dedim. Vay, oradaki görevliye sen bunları nasıl söyersin?.. Hem de görev başında Şimdi, bir gurup insan beni sarsına, bir gurup görevli de beni dışarı çekiyor... "Ulan kolum kopacak, durun. Çekmeyin," diye bağırıyorum. Canım yanıyordu. Birine Allah yarattı demedim, tekmeyi indirdim, yere yuvarlandı. Herif yerde kıvranıyor. Ben ise, iki gurup insanın elindeyim. Tam beni demir parmaklıkların arasından çıkaracaklarken, diğer gurup çekiyor, ben tekrar parmaklıklara sıkışıyorum. Neden sonra, aklıevvel bir memur oksijen kaynağı getirdi de, beni kurtardılar. Yoksa, koskoca demir kapıyı sökeceklerdi.

Müdür :

— Yaaa!.. dedi.

Samim Bey hüzünlendi :

— Müdür bey, siz ne söylüyorsunuz, bu ikinci olay... İki kez başımdan geçti, birincisinde vapura atladım, ikincisinde?.. Bildiğiniz gibi, kapıya sıkışıp kaldım. Benim başıma, her gün bir şey gelir. Onları anlatsam acaba inanır mısınız? Ya beni hırsız zannıyla yakaladıklarında? Çektiklerimi ancak ben bilebilirim.

— Demek?..

— Demek, daireye geliyormuşum ama, geç... Zamanında değil...

— Geç geldiğiniz günleri saymayalım, gelmediğiniz günlerin raporunu sizden istiyorum.

O günden sonra, Samim Bey daireye zamanında gelmeye başladı. Evinde hazırladığı raporları günü gününe müdürün odasına götürüyor, başını önüne eğip harıl harıl çalışıyordu. Artık Samim Bey'in keyfine diyecek yoktu.

Aradan aylar geçmişti... Samim Bey saat dokuza beş kala daire kapısından içeri girer girmez, kimi görse boynuna sarılıyor :

— Rekor, rekor, diyordu.

— Hayrola Samim Bey, ne rekoru?

— Yeni bir rekor... Uzun atlama rekoru kırdım.

— Ne zaman?

— Bugün. Vapura binerken.

— Anlat bakalım, nasıl oldu?

— Vapur hareket etti. Ben bu kalkan vapura yetişeyim diye, geridim gerildim, öyle bir koştum ki... Baktım, geriye dönünce, ooo... İskele on beş metre geride kalmış. Ne diyorsunuz efendim, dünya uzun atlama rekoru bu. Orada iki hakem olsaydı, rekorum tescil edilirdi.

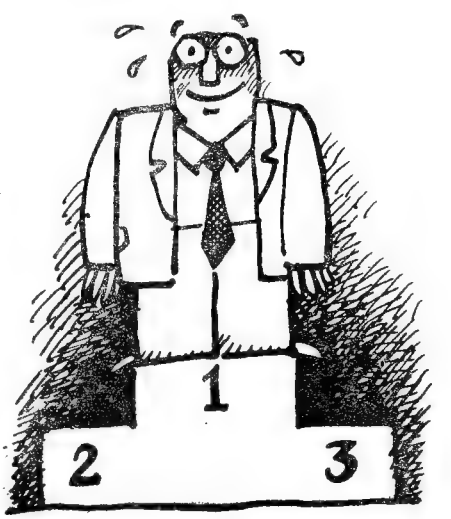

Samim Bey'in anlattığı rekor hikayesinin üzerinden iki gün geçmişti. Samim Bey, servisten içeri girerken :

— Dünya rekorlarıma bir yenisini daha ekledim. Sekiz yüz metre rekoru kırdım.

Şaban Bey, gözlüğünü çıkarttı:

— Yapma Samim Bey, dedi. Söylediklerine inanalım mı?

— Siz beni ne sandınız? Rekor üzerine rekor kırıyorum. Dolmuşun durmasıyla, kapıyı açtım, caddeye fırladım. Koş babam koş... Saatime baktım, sekiz yüz metre dünya rekoru kırmışım.

Başka bir gün, Samim Bey çantasını masanın üzerine bıraktı. Ko-

ridorda hızlı adımlarla yürümeye başladı. Koridorda gidip geliyordu. Saatına baktı, durdu.

— Yirmi kilometre yürüyüş rekoru kırdım. Bu da dünyanın en iyi derecesi.

Şaban Bey, yerinden fırladı, ben... Benim arkamdan da diğer arkadaşlar...

— Samim Bey, dedik, iyi çalışırsanız olimpiyatlara bile gidebilirsiniz, biraz gayret edin. Belki yirmi kilometre yürüyüş rekorunu egale edebilirler, siz birkaç rekor daha kırın.

Samim Bey'in kırdığı rekorlar arttıkça artıyor, durmadan rekor kırıyordu. Geç gelme, hiç gelmeme rekorları başta... Uzun atlama, yürüyüş, yüzme maratonu...

O günü kimse, ben ise hiç unutamayacağım... Nasıl olduysa, biri :

— Yangın vaaar!.. Yangın var, yangın!.. Yanıyoruz!..

Samim Bey, silkindi :

— Galiba sahiden yanıyoruz, dedi. Yangın vaaar!..

Üçüncü katın penceresinden, kendini aşağı attı.

Onun arkasından müdür, Şaban Bey... Samim Bey, aşağıda ayağa kalkınca, bağırıyordu :

— Rekorlarıma bir rekor daha ekledim. Yüksek atlama rekoru.

Müdür, Şaban Bey hastahaneye kaldırılmışlardı. İkisi de kol ve bacaklarını kırmışlardı.

Samim Bey'e sordum :

— Nasıl cesaret ettiniz üçüncü kattan atlamaya?

— Sen bana bakma, dedi. Herkes atlamasına atlar, yere nasıl düşüleceğini bilmez.

Aradan bir yıl kadar geçmişti. Samim Bey o gün çok üzgündü. Yanına gittim :

— Hayrola Samim Bey? dedim,

— Sorma, durum berbat...

— Ne oldu?

— Ne olsun, dedi. Hırsızlar... Kapkaççılar...

— Hırsızlar mı?

— Yaaa. Dördü önümü kesti, elimdeki çantayı kaptıkları gibi kaçtılar. Elden ele, elden ele gitti çantam. En çok üzüldüğüm, benim son yüz metresini kırdığım, 4 x 100 metre bayrak rekorunu onların kırması oldu. Saat tuttum vallahi...

— İnşallah yenisini kırarsınız, dedim. Sizde bu azim varken...

Dairede kimse, Samim Bey'in dünya rekorlarını kıramadı. Çünkü, kırılacak gibi değildi...

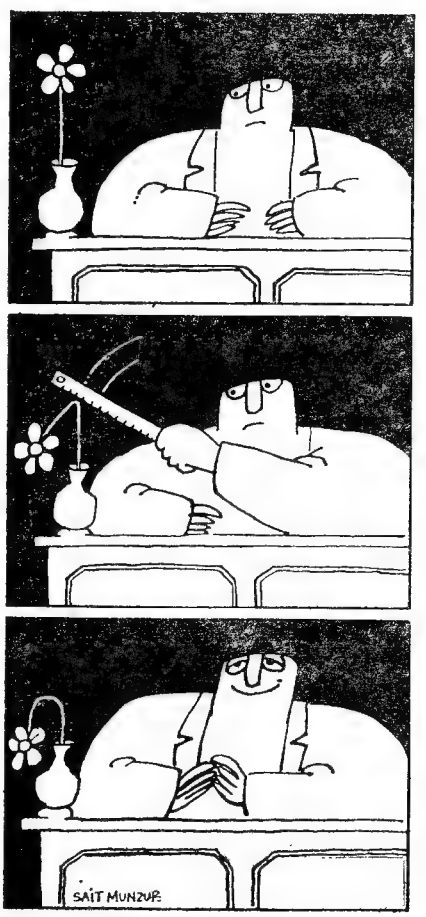

SIFIR

AYLIK MİZAH DERGİSİ

Kasım 1983

Yıl : 1 Sayı : 3 50 TL.

- **Sahibi - Yazı İşleri Müdürü :** FATMA MUNZUR
- **Yayın Yönetmeni :** SAİT MUNZUR
- **Grafik :** ABDULLAH ÖZKARA
- **İlan :** Tam Sayfa : 20.000 TL. Yayın ilanları indirimlidir.
- **Yıllık abone :** 500 TL. Abone ücreti SIFIR'ın 141755 numaralı Posta Çeki hesabına yatırılabilir.
- **Adres :** Eğmeli Sokak No: 22/8 Aydınlıkevler - ANKARA
- **Telefon :** 16 94 37
- **Dizgi - Baskı :** **Çağ Matbaası - Tel : 24 28 49**

hal ve gidiş

Uçurtmalar rüzgar gücüyle değil,
O güce karşı oldukları için yükselirler.

Churchill

BİLDİRİ

Bizler savaş ölüleriyiz
Bundan böyle karşı-karşıya değiliz;
Bildiririz.

Özdemir Asaf

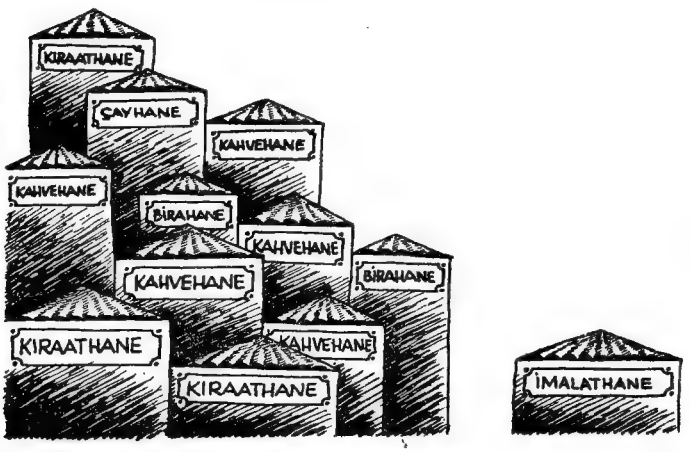

ÖĞÜNSÜZ

Yazdığım haplar
Üç öğün
Tok karnına..
Pek iyi de doktor
Öyle olsa
Düşer miydik kapına

Tahsin Şentürk

Siyaset Türküsü

Hüseyin İLBEY

Siyaset serbest oldu erler çıksın meydana
Bize gönül verenler salınsınlar yanyana.

İzin ver de beyimiz meydan pehlivan görsün
İki ağa bir de at, kim binerse o sürsün.

Memlekete hizmet için soyundum siyasete
Durumlar b.. tansa da, sen niyete bak niyete.

Şeyhimiz Önderimiz yüzyıllık bir pir-i kal
Yüzyılı devirdin ya, şükür sana Zül Celâl.

Şu siyaset ilmini öyle herkes bilemez
Künhüne vakıf olan, künde nedir bilemez.

Siyaset demek elbet, biraz nutuk demektir
Talkımı o bu yesin, kendin salkım yemektir.

Çok önemli birşeydir seçim deyip geçmeyin
Benimki daha büyük, başkasını seçmeyin.

Çok sever şu halkımız, siyasete bayılır
Gelsin diye yeter ki, çayır çimen yayılır.

Neden uzak duruyorsun, aa üzülürüm bak
Aman basma çizgiye, yasak oğlum yasak!

Ben de gelim mi ağam, siyaset çevirmeye
Çamlar mamlar haltetmiş, gürgenler devirmeye...

Çember genişş çizilsin, ferman buyur Sultanım
Böyle sıkışık yerde oynayamam a canım.

Bakmayın gümbürtüme, benim de aklım ermiyor
Tanrı sevdiği kula, neden akıl vermiyor

Bir omuz da siz verin, bulsun kendi rayını
Acep görecek miyim, ah şu Kasım ayını!..

Siyaset külâhını şu başıma sen ördün
Neden gülüyorsun, açıkta bir şey mi gördün?

SAVAŞ BÜKE

Okutmak istiyoruz

Ayşe'nin amcası aslında saf, temiz bir adamcağızdı. Her insanda olduğu gibi onda da bir takım inanç lar vardı. Bu inançlarından biri de okunmak, okutmak idi. İnanırdı ki bazı derin hocalar okuyup - üfledi mi işler iyiye giderdi.

İlçeye bağlı dağ köylerinden birinde Hızır Hoca'nın soluğunun kuvvetli olduğunu duymuştu. Ona gidip Ayşe hakkında danışacaktı. Durum böyle de böyle deyip durumları bir güzel anlatacaktı.

Vardı gitti hocanın köyüne. Buldu Hoca'nın evini.. Hoca kapısı kapalı. Otomatik makinalar gibi para atmadan çalışmıyor. Bir delikten dışarıya kolunu uzatıp avcunu açan adamın eline parayı koymadıktan sonra kapının açılma olasılığı, olanağı, yok Ne yapsın amca bey, bastırdı parayı açtırdı kapıyı.. Ev, hoca evi değil avukat yazıhanesi sanki.. Duvarda bir uyarı levhası... "Danışma ücrete tabidir"... O da ödendi. Amca bey başladı derdini yanmaya:

"Ey büyük hoca, yeğen uğruna gaştım geldim,
şu yüce dağları aştım. Kusura kalma, vereceğimi verdim başka para alma. Oh maşallah evinin önü ayvalık narlık, vermesin Tanrı sana hiç darlık..."

Derin hoca sakalını sıvazlarken pişkin pişkin konuştu.

"Kes, tantanayı kes! Kendini telef etme. Anlat hele derdini.."

"Bak hocam, benim biraderin bir kızı var. Geldi onbeş yaşına.. Renkli renkli dergilere bakıp bakıp tepiniyor. Anası "şunu okutalım" dedi. Ben de amcası olarak yardımcı olmak istedim. Sordum soruşturdum sonunda seni buldum. Getireyim mi kızı sana? Okur musun bir iyice. Biz bunu okutmak istiyoruz...

Ayşe'nin amcası köyde bu görüşmeyi yaparken dayısı ilçe Milli Eğitim Müdürü'nün makamındaydı. "Sayın müdürüm bir derdimiz var ki sormayın. Bizim yeğen var bir tane Adı Ayşe; yaşı onbeşi buldu. Okuması-yazması yok. Renkli renkli dergilere bakıp bakıp tepiniyor. Anası şunu bir okutalım dedi. Ben de dayısı olarak yardımcı olmak istedim. Artık ne yapıp edin bize yardımcı olun. Küçüklerin gittiği okula mı alırsınız, büyüklerin gittiği kurslara mı alırsınız bilemem ama nereye alır sanız alın müdür bey, yapın bir iyilik. Biz bunu okutmak istiyoruz..

Ayşenin amcası köyde hocayla, dayısı ilçede müdür beyle görüşürken babası da, eski tanıdığı Bakkal Hasan efendinin dükkânındaydı. Hal - hatır sormadan, havadan -sudan dem vurmadan sonra Ayşe'nin babası eveledi- geveledi söz girdi.

"Yahu Hasan efendi be senin oğlan da askerden döndü geldi

İşte. Hoç geldi safalar getirdi... Var mısın karşılıklı bir alış-veriş yapalım Seninle? Sen bana damat ver ben sana gelin vereyim. Hani maksat ticaret olsun. Bizim kızın anası "şunu bir okutalım" dedi. Bende babası olarak onlara yardımcı olmak istedim. Alır mısın benim kızı senin oğlana? Al vallahi al da hayrını gör. Ayşe'nin babası konuşmayı kaptırmış giderken Hasan efendinin yahu be kardeşim Sen pezevenk misin" yollu sorularını bile duymuyor ya da duymazlıktan gelerek konuşuyor da konuşuyordu. Sonunda niyetini açıkça söyledi bir kez daha.

"Biz kızı sana okutmak istiyoruz..."

Hemen hemen aynı anlarda amca, dayı, baba tarafından yapılan bu konuşmaların nedenini tam olarak anlayamamış ve merak etmiş olabilirsiniz. Açıklayalım öyleyse.

Dün gece, magazin dergisindeki gelinlik giymiş kadın sanatçının resmine bakıp bakıp resimaltı yazıları okuyamadığından mıdır, onun gibi bir gelinlik giyemediğinden midir ne dir Ayşe sinirli sinirli tepinmeye, deli deli hırıltılar çıkarmaya başlayınca annesi önce onu "sus kız dellenme" diye susturmaya çalışmış sonra da odadakilerden yalvarırcasına bir istekte bulunmuştur.

"Bu kız okutalım.."

İşte bu istek üzerine amca, dayı, baba kızı "okutmaya" çıkmışlardı. Hepsi bu...

Peki şimdi ben ne mi yaptım? Hiiiiç... Ne yapacağım, bu öyküyü size okuttum işte...

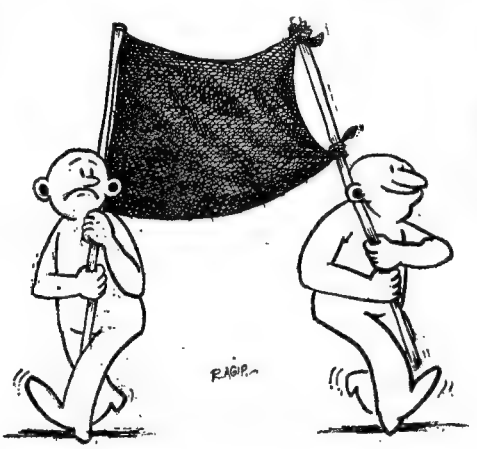

ORTADOĞU İÇİN BALKAN HAVALARI

Selçuk Erez

Ünlü besteci Mikis Teodorakis geçenlerde yaptığı bir açıklamada pek yakında Filistin Halk Kurtuluş Örgütü için bestelemiş olduğu yeni bir ulusal marşı bütünleyip notlarını ilgililere teslim edeceğini açıklamıştır.

Bir süre önce Filistin Halk Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat Atina'ya gitmiş, Mikis Teodorakis'den Filistin halkı için ulusal bir marş bestelemesini istemişti. Bu arada Papandreu ile de görüşerek kendini bu konuda desteklemesini rica ettiğini anımsıyoruz.

Yıllar önce, İsrail devleti yeni kurulurken, bu ülkenin yetkilileri, Romanya halk müziğini Israil folklorik müziği için ana kaynak olarak seçmişlerdi: Ünlü "Havannagila", sonra "Abani-i.." gibi İsrail havalarında bu kaynağın izleri kendini açıkça gösterir.

Anlaşılan Filistin Halk kurtuluş Örgütü de bu konuda İsraili örnek almakta ve Israillilerin yaptığı gibi bir balkan ülkesinin müziğini ulusal müzik olarak benimsemektedir.

Oysa, bu izlenmemesi gereken kötü bir örnek, yanlış bir davranıştı: Zira, bir ülkenin ulusal müziği, o ülke halkını her bakımdan etkiler... Bir ülkenin halkının davranışında, düşünüşünde, oturuşunda, kalkışında, ağlayışında, gülüşünde ulusal müziğin etkilerini görmemek imkansızdır.

Bu yörenin liderleri yeryüzünün bu köşesine günün birinde sulh ve sükunun gerçekten gelmesini istiyorlarsa bu hatalı yolu terketmeli, kendilerine çeteci ve komitacı ulusların değil sulhu seven, sakin ülkelerin müziklerini örnek olarak seçmelidirler: Yaser Arafat'a, Yunan müziğini bir tarafa bırakıp kumlu ortamda depdeğişik bir tını, bir çeşni kazanacağına emin olduğumuz İsviçre folklor müziğini benimsemesini salık veririz.

İsraillilerle Filistinlilerin karşılıklı sıcak - sıcak 'yodel"ler çekmeğe başlayacakları gün Ortadoğuya sulh ve sükun hakim olacaktır.

ÂLİMLER ÂLEMİNDEN

(11. sayfadan devam)

diye düşünürmüş. Kendisi biliyor ya, başkaları kabul etmeseler de ne gam.

Bazan da küçük amaçlarını gerçekleştiremediğine sevinir olmuş Profesör cübbesiyle şehrin en işlek caddesinde dolaştığı günü, herkesin buna bakarken "Bu garip adam da kim diyen gözlerini görür gibi olmuş. "Allah bana profesörlükten baş ka etiket ihsan etmesin, İyi ki amaç larım gerçekleşmedi. Üniversitenin boku mu çıktı ki, gözüm başka yerlerde" düşüncesine kapılmış, Ortalık karışınca da öğrencileri karşısına alıp "Üniversitede reform yapmak lazım. Bize az para veriyorlar. Bu parayla ilim yapılmaz." diye ahkam kesermiş. Sonra da, fakültenin 500 metre ilerisinde kuytu bir yere park ettiği mersedesine atlar evine gidermiş.

Direksiyona sımsıkı sarıldığında geçmiş yaşantısı bir film şeridi gibi gözünün önünden geçermiş. Çok duygulandığı zamanlar "Bir kat, bir yazlık, bir mersedes. Vay be" sözü dilinden düşmezmiş. Bunlara kavuşmak için çok uğraşmış. Hep şehirde birşeyler edinmeye çalışmış ama köylü kurnazlığından da hiç vazgeçmemiş. Almanya'dan gelirken kapattığı permi ile mersedesini getirmiş. Zaten bu lüks arabayı öğrencilere "terkip denemesi" eserini zorla satarak almış. O sıralar asistan Münevver kitabı odasında satar, akşam da gündelik hasılatı Seymen'e götürürmüş. Bir gün Profesör Kıral'ın öğrenci kızı çıkagelmiş. Laubali bir şekilde "Seymen Hoca bu kitabı babama vermiş. Kitap bende var." demiş. Tam o anda odaya giren Seymen, dili tutulup ne söyleyeceğini şaşıran Münevver'i güç durumdan kurtarıp "Kızım, o kitap muhterem babanızın. Bu da sizin." diyerek masanın üzerinde duran kitabı kızcağızın koltuğuna sıkıştırmış. Apışıp kalan kız, verdiği paranın üstünü alamadan çekip gitmiş. Kitabevinden kitap alanlara da "Git kitapçıdan aldığına dair mühürlü kağıt getir" deyip "Yoksa, imtihana almam ha!" zılgıtını çekermiş. Mersedesinde kaykılıp giderken asistanları çok fazla kullandığı bazen aklına gelirmiş. Hele koltuğunun altında dolaşmaktan hazzeden Titrek Rafet'e bir bagaj dolusu karpuzu dördüncü kattaki dairesine taşıttığını hatırladığında katıla gülermiş. Gece derslerine de hep asistanları göndermiş. Ders ücretlerini ise cebe indirmiş. Arada bir bunlardan bahsedildiğinde rahmetli hocasının külfetini az çekmediğini düşünürmüş.

Ama "Can çıkmayınca huy çıkmaz ya!" ortalık kendine göre aydınlanınca arslanlar gibi kükremeye, atlar gibi şahlanmaya av köpekleri gibi yalanmaya başlamış. Gene onu, bunu memleket düşmanı olarak suçlamaya Gerçi biz zamanında başkan seçerken oyumuzu hainlere verdik, ama o andaki kalabalığın "Gayrı şuuri" olarak etkisinde kaldık." dermiş. Zamanında gerektiği biçimde davranmadığı konusunda günah çıkarmayı alışkanlık haline getirmiş. "Kendime ve düşünceme güvenim, bir konferans salonunda 15-20 bin kişiye hitap edince geldi." diyesiymiş. Sonraları da barikatları sandalyeye basarak kahramanca aştığını ballandıra ballandıra anlatırmış. İşte şu sıralarda da profesörük ile yetinmez olup, başka makamlar peşinde dörtnala koşmaya başlamış.

Şimdilerde başkaları adamın haline bakıp gülerlermiş. Hep bindiği arabanin düdüğünü çalan Mahmud Seymen bir genelev kadını, bir sosyete zillisi kadar bile onurlu yaşayamadı diye. Genelev kadını hiç değilse sevdiği bir adamla dost hayatı yaşar, sosyete yosması ise canının çektiğiyle yatar, ama bu adam hiçbir zaman kafasının içindekileri söze ve yazıya dökemedi diye düşünürlermiş. Mahmud Saltay Seymen ise, hiçbir şeye aldırmaz, zamanı ve zemini koklayarak yeni düşler ve yeni hevesler peşinde koşar dururmuş.

Yurdumuzun büyük âlimlerini ilerdeki sayılarımızda da tanıtmayı sürdüreceğiz. Sizlere yakında Sevim Kahrol, Şermin Endertuğ ve Sergün Baybars'ı tanıtacağız.

ÇİZGİDE MİZAH MİZAHTA ÇİZGİ

Ümit SARIASLAN

Karikatür siyasal yanını gizlemeyen sanattır. Anlam en kapalı bir inşanın ardına da gizlense, açıktan açığa da çizgilense yorum siyasal içeriklidir çokluk. Bu durum, karikatürcünün kendisini siyasal mesaj vermekle koşullu görmesi kadar, karikatürün fiziksel yapısının; karikatür inşasının bir tür zorlaması da sonucudur. Diğer sanatlardan, imgelerin oluşturulmasında kullanılan gereçlerin, kurgulama yöntemlerinin farklı olduğu diğer yaratma alan ve türlerinden ayrılan yanı buradadır karikatürün. Hatta, karikatür sergisinden ya da çizerinden alınıp, duvara asılmıyorsa "özgün bir sanat ürünü" gibi değerlendirilmiyorsa.. aynı nedenledir..

Mizah, eğer toplumsal, politik, kültürel, ekonomik, dünyasal ve bireysel sakatlık ve saçmalıkları, ters likeri iğnelemek, yermek toplumsal gereksinmesinin dışavurumu ise: Her iyi sanat ürünü, her gerçek sanat emeği mizahi bir yön taşır.. Taşımalıdır..

Karikatür, bu niteliği belirleyici özelliği olan bir sanat türüdür. Karikatürcü toplumsal yaşamın süpaplarını içinde barındıra mizah kilerinin anahtarlarını elinde tutar. Kileri besler, ondan beslenir. Mizahla, mizahı çizgiyle karşılaştırıp, kucaklaştırmanın önüne getirdiği anlatını olanaklarıyla; sürekli yeni biçim ve yapı aranışlarıyla çizgisini zenginleştirerek.. Yergi, yargı ve eleştiri topunu önümüze fırlatır. Mizahla vücut bulan konu, karikatürün "cenin" idir. İlk çağ mağarasının duvarlarından bu güne değin devinen çizgiyle karikatür de doğar. Ali Ulvi'nin deyişiyle, birincisi "iç biçim" ikincisi "dış biçim" gibidir. Ama yaşamaları birbirlerine eklemlenmeleriyle gerçekleşir..

Halkın en arındırılmış imgelerini bulduğu mizah; gülmece sanatı dediğimiz, mizahlı yaşamın yeniden, sanat ölçütleri ve kuralları içinde kurgulandığı, yapılandırıldığı bir ortamda yeni anlatım biçimlerine, büreneceği yeni ve yetkin giysilere kavuşmuştur.. Çizgi bunlardan biri, belki de en eskisidir. Temel olanlarındandır.. Gücü ve "güçsüzlüğü" de buradan gelir.

Kendi içine kapanık, örtülü, bulutlu imgelerle de kurulsa; hemen yanıbaşımızdaki dünya ile düzlemde de vücut bulsa, karikatür, iki keşitli olmak zorundadır. İki "biçim"li olmak zorundadır. Bir yanda çelişki.. Bir yanda çözüm.. Çelişki konudur, çözüm sanatsal, çizgisel egemenlik.. Ustalık.. Çelişki hepimizin çevresini oluşturan görselleşmiş, âşina dünyamızdır: Onun kesitleri, görüntüleridir. Çözümseyeni bir çelişkidir gerçi herkesin yapamadığı, göremediğidir. Sanatçının, karikatürcünün niteliğini verir: Çizgiler, burada mizahî devreyi kapamakla kalmazlar; sanatsal yetenek ve bütünlüğü de kurarlar. Vedat Günyol'un Ferruh Doğan'ı anlatırken dediği gibi "gördüklerini değil, gördüklerinden ne anlıyorsa onu çizmek" budur. (1)

Karikatürün siyasal işlevle koşullu vücut bulması ya da böylesi iki devreli bir düzlemde yergi ışığının çakması; karikatürde mizahın parlaması; ancak, onun çevremizi saran görsel dünya ile görsel bir ilişki kurmasıyla olasıdır. Dış çevremiz karikatür izleyicisinin algılayacağı çağrışımlar kuracağı, çözümlemelere gideceği pek çok imgeye dönüşür karikatürde.. Dönüşmek zorundadır. Ama, bu, karikatür değildir.. Onun hammaddesidir. Çizgilerle kurulacak yeni çatıda ortaya çıkacaktır herşey: "Karikatür çizgilerin soyutlanmasında mizahın geometrisine varmaktır." (2) Hammadde bu aşamada karikatürleşir. Sanat değeri kazanır. Günlük ya da diğer karikatürlerin sanat değeri taşıması için illa içe kapanıp, resimsel ya da mizahi ögeler taşıyan grafiksel çalışmalara, arayışlara dönüşmesi de gerekmez..

Karikatür, salt kendi içine kapanık, kendiyle sınırlı ve saf bir konumda oluşamaz. Dışa yönelmek zorundadır. Mizah, karikatürün kendisi olmadığı gibi, konu'su, anlattığı şey de değildir. Önemli bir boyutudur çizginin: Onsuz olmaz bir boyutu.. Çizgilerde mizah boyutuyla beslenen, ete kemiğe bürünen yergi ve yargı, çözümleyiş ya da çözüme çağrı karikatürün sanatsal dışı olmasını getirmez. Tersine sanatsal yanını zenginleştirir.

Çevresine mizah boyutunda bakmayı; sonra da çizgi dünyasında sonsuz kere sınırsız biçimsel olanaklar ve olasılıklar arasından en yetkin geometriyi mizahî kavrayışına temel kılan sanatçı, salt çizgiyi de sanatsal bir kalıcılığa ulaştırabilir rahatlıkla.. Etkisinin ve evrenselliğinin teme koşullarını yakalayabilir..

Karikatürü ne anlattığı değil, nasıl anlattığına göre değerlendireceksek, anlattığının sonuçta siyasal içerikli, ya da kaynaklı olması; diğer plastik yaratma türlerine-söz gelimi resme- göre dışıyla daha doğrudan ilişkili (daha adanmış, özgülenmiş..), eleştiri devresinin kapanması için gerekli çift düzlemliliğinden dolayı suçlayamayız. Bu durum karikatürün eksikliği, kusuru değil, tersine üstünlüğü, özelliğidir.

Çizgide işlevini seçmek, işleviyle sınırlanmak değildir. Herkese ulaşmak, her beğeni ve algılama düzeyine seslenmek gibi bir savı da olmamalıdır bu nedenle çizginin. Günlük olsun ya da sanatçının "kendi" için çizdikleri olsun, oluştuğu ortam, oturduğu yaratıcılık basamağı, ulaştığı soyutlama düzeyi gereği, her beğeni ve algılama düzeyiyle barışık olamaz karikatür.. Tüm sanatlar gibi.. Yaratılması belli bir özgürlük ve ustalık gerektiren karikatür, algılanmasında da belli bir düzeyi gerektirir kuşkusuz. Orta malı, beylik değerlendirmelerle kurulamayacağı gibi, öyle de algılanamaz çizgilerdeki mizah..

Çizgide mizahı, mizahta çizgiyi kurarken çizginin olanakları ve yalınlığıyla yetinme, anlatımı iletişimi sağlarken sanatsal yaratıcılığın hakkını yememe, adanmışlık, özgülenmişlik.. pek de birbirleriyle çelişir görünmüyorlar..

Dipnotlar :

1 — Vedat Günyol, "FERRUH DOĞAN", Cumhuriyet : 5 Eylül 1979

2 — Turhan Selçuk, Cumhuriyet 27 Ocak 1979

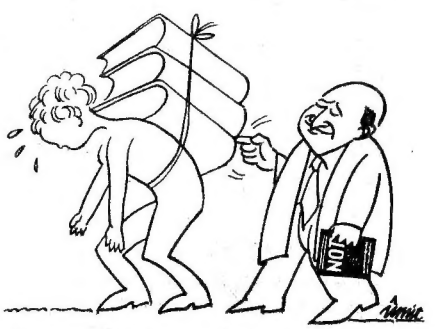

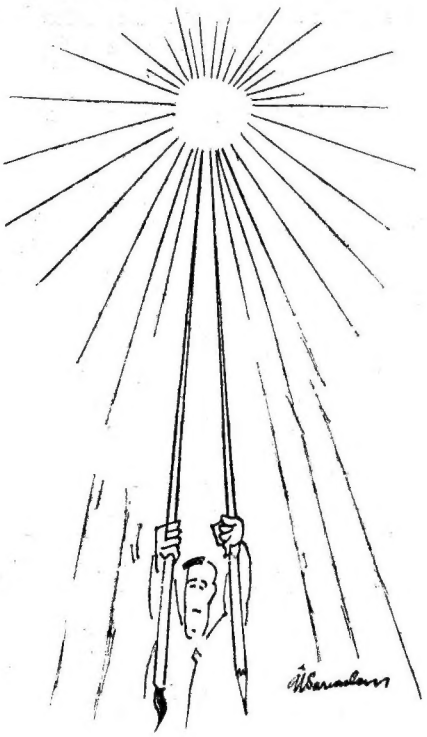

VATANDAŞA ACIYORUM AĞABEY

Faik SEVİLİR

Komşumuz bir polis var. Polis Murtaza. Bitişik apartmanın çatı katında oturuyor. Bolca tavuk besliyor terasında. Her türlüsü var; tavuğu, horozu. Ne bulduysa doldurmuş kümes palasa. Bir gün çıkageldi bizim ahbap, burnundan soluyor alı al, moru mor, pür hiddet.

— Sorma ağabey başıma gelenleri.
— Hayrola
— Benim tavukları çalmışlar!
— Korkma, sen bulursun çalanları.
— Bulamadım ağabey, bulamadım. Ne kadar tavuk üreticisi varsa hepsini bulup getirdim merkeze. Sorgudan geçirdim tümünü. Yok ağabey bulamadım.
— Canın sağolsun, gene temin edersin
— Bana bir şey olmaz ağabey. Ian vatandaşa olacak gene. Vatandaş temin edecek o tavukları. Ben vicdanlı adamım ağabey. Tavuklara değil, vatandaşa acıyorum.

GAZETECİ « TEK SÜTUN FERİT'İN» NOT DEFTERİNDEN

Fallaci Türündeki Çalışmalarım

Murat DEMİRAY

Oriand Fallaci adını bilmiyorum duydunuz mu? Kendisi röportaj yaptığı kişilere sorduğu "münasebetsiz sorular" ve "garip davranışlarıyla" ünlü bir İtalyan kadın gazetecidir. Gazetecilikte yepyeni bir ekol yaratmıştır.

İran'ın dini lideri Humeyni'nin karşısına çarşafla çıkmış, röportaj sırasında onu sinirlendirmek amacıyla çarşafını çıkarmıştır. Bir Afrika ülkesinin liderine, "Siz biraz manyak mısınız?" sorusunu yöneltmiştir. Yani, Fallaci, röportaj yaptığı kişileri çileden çıkarmak için her türlü oltayı salıverme yöntemini uygulayan bir kişidir. Bu nedenle, yaptığı röportajlar çok ilgi çekici olmaktadır.

İşte, bu düşünce, beni Başkentteki Büyükelçiliklere başvurup randevu taleplerinde bulunmaya yöneltti. Amerika Birleşik Devletleri Başkanından, İngiltere Kraliçesinden, Sovyetler Birliği liderinden ve diğerlerinden elçilikleri aracılığıyla görüşme isteğinde bulundum.

Aradan yıllar geçmesine rağmen, başvurularım henüz yanıtlanmadı. Geçen süre içinde ilgili devletlerin liderlerinin büyük çoğunluğu da değişti. Dert değil.

Eğer, görüşme talebinde bulunduğum kişiler isteğimi kabul edip beni davet etmiş olsalardı, kendilerine, Fallaci yöntemine uyarak, ilk önce şu soruyu soracaktım:

— "Utanmıyor musunuz?"

Büyük bir olasılıkla, "Neye utanmıyor muyum?" yanıtını alacak, o zaman kısaca dünya görüşümü açıklama olanağını bulup, şunları söyleyecektir:

— "Dünyadaki insanların büyük çoğunluğunun açlık çektigi.. Kuraklık, kıtlık ve hastalıklar nedeniyle hergün onbinlerce insanın öldüğü... Salgın hastalıkların etkili bir biçimde önlenemediği.. Bazı ülkelerde insanların tek bir rötgen çektirebilmek için aylarca beklediği bir ortamda, sizler mali kaynaklarınızın büyük çoğunluğunu silahlanmaya ve silahlandırmaya ayırıyorsınız.. Utanmıyor musunuz?"

Bu soruma, bilmiyorum ne yanıt verirlerdi. Fakat gelişmiş ülkelerde seri üretimi yapılan bilgisayarlar, böyle bir soruya mantıksal olarak ancak iki yanıt verebiliyorlar:

1. Evet (Utanıyorum) 2. Hayır (Utanmıyorum)

Eğer, "utanıyorum" yanıtını alacak olursam yazıma şu başlığı atacaktım:

"Utanıyor ama utanmazca davranışlarına devam ediyor.."

"Utanmıyorum" yanıtını verecek liderlerle ilgili yazımın başlığı ise şöyle olacaktı:

"Utan... Utan..."

Bu düşüncem tasarı olarak kaldı. Uluslararası üne sahip liderlerle görüşebilme olanağına sahip olmadığımı anlayınca, Fallaci yöntemini bazı yerel röportajlarda uyguladım. İşte o zaman, ülkemizde bu yöntemin fazla etkili olmadığını anladım. Çünkü, röportaj yaptığım kişilerin "suçlayıcı ve çileden çıkarıcı soru ve davranışları" büyük bir pişkinlikle karşılama konusunda üstün yetenekleri olduğunu gördüm. Hatta, bu kişiler arasında, zeytinyağı gibi üste çıkıp, röportaj sırasında(Fallaci yöntemini) bana uygulamaya kalkanlara da rastladım.

Hiç unutmam, bir keresinde, bir yetkiliye, "Para yiyiyormuşsun, ayıp değil mi?" diye sormuştum.. O da bana, "para zaten yenilmek için bulunmuş bir değişim aracıdır.." karşılığını vermişti. Böyle bir suçlamada bulunduğum, bir diğer yetkili de küfredip beni odasından kovmuştu..

Ferruh Doğan

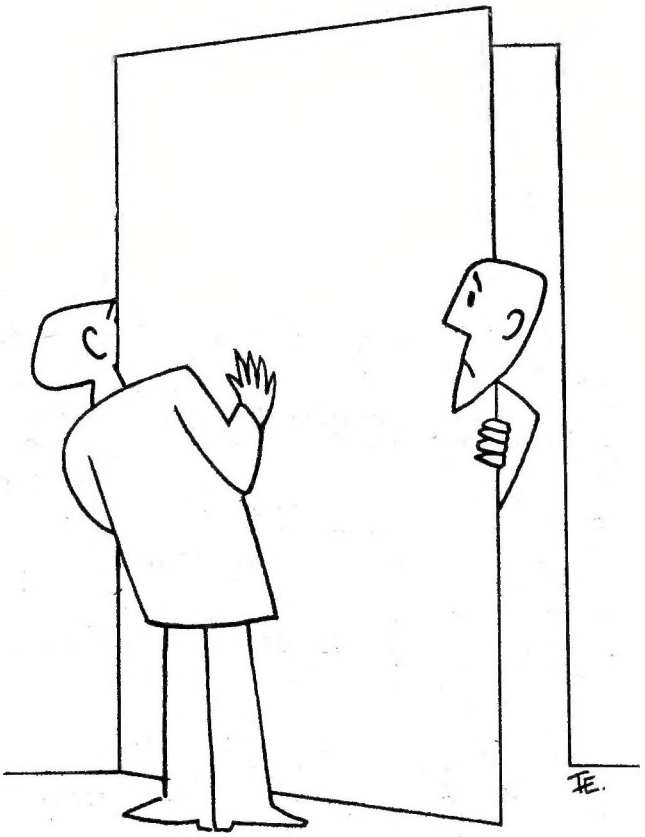

Çağdaş Yayınları

OKURLARIMIZA ÖNEMLİ DUYURU

PTT girerlerinin yeniden artışı nedeniyle ödemeli kitap yollamak çok pahalılaştı. Neredeyse PTT ücreti, istenen kitabın ederine eş duruma geldi. Bu nedenle, kitap isteyenler ödemeli isteme yerine bedelini ve PTT giderlerini peşin yollarlarsa yararlarına olur.

Okuyucular peşin sipariş tutarına ortalama:

1 kitap için 80,—
2 kitap için 100,—
3 - 5 kitap için 125,—
6 - 10 kitap için 175,— lira

olan PTT giderlerini eklemelidir. İstek mektubunda gönderilen para makbuzunun tarih ve numarasını da belirtmek yararlı olur.

Kitap bedelini pul olarak gönderip, istekte bulunacakların yukarıda belirtilen PTT giderlerini de sipariş tutarlarına eklemelerini önemle rica ederiz.

Önemi Not : 1500 TL.'den az siparişlerin ÖDEMELİ istenmemesini dileriz. Aksi halde yollayamayacağımızı bir kez daha belirtiriz.

Bu koşullarda ödemeli kitap isteyen okurlarımızdan isteklerini yenilemelerini rica ederiz.

MEVCUT YAYINLARIMIZ

DENEME DİZİSİ

	Ederi
Ahmet Rasim : **Anılar ve Söyleşiler**	300,—
Vedat Nedim Tör : **Kemalizmin Dramı**	200,—
Prof. Akşit Göktürk : **Okuma Uğraşı** 2. bası	150,—
Şevket Süreyya Akdemir : **Kırmızı Mektuplar ve Son Yazıları**	150,—
Prof. Macit Gökberk : **Değişen Dünya Değişen Dil**	150,—
Nadir Nadi : **Uyarılar** 3. bası	250,—
Hıfzı V. Velidedeoğlu : **Yol Kesen Irmak**	350,—
İlhan Selçuk : **Atatürkçülüğün Alfabesi** 2. bası	200,—
Prof. Nusret Hızır : **Felsefe Yazıları** 2. bs.	250,—
Mehmet Kemal : **Şairler Dövüşür**	250,—
Oktay Akbal : **Dünyaya Açılmak**	200,—
Nadir Nadi : **Ben Atatürkçü Değilim** 4. bası	200,—
Samim Kocagöz : **Roman ve Yazarlık Onuru**	200,—

TARİH - ANI - GEZİ - OLAY DİZİSİ

Mehmed Kemal : **Türkiye'nin Kalbi Ankara**	350,—
Hıfzı V. Velidedeoğlu : **Ailenin Çilesi, Boşanma**	200,—
Hıfzı V. Velidedeoğlu : **Söylev** 12. bası	400,—
Hıfzı V. Velidedeoğlu : **Söylev Belgeler**	300,—
Azra Erhat : **Mektuplarıyla Halikarnas Balıkçısı** 2. bası	200,—
Kemal Üstün : **Menemen Olayı ve Kubilay** 3. bası	150,—
Oktay Akbal : **Geçmişin Kuşları**	250,—
Nadir Nadi : **Perde Aralığından** 3. bası	250,—
Meral Tolluoğlu : **Babam Nurullah Ataç**	200,—
Sadi Borak : **Öyküleriyle Atatürk'ün Özel Mektupları**	250,—
Nadir Nadi : **Olur Şey Değil** 2. bası	200,—
Ebubekir Hazım Tepeyram : **Belgelerle Kurtuluş Savaşı Anıları**	200,—
Erol Ulubelen : **İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye**	350,—
Cemal Madanoğlu : **Anılar** 1. Bölüm	400,—
Talip Apaydın : **Köy Estitüsü Yılları**	300,—

BAĞIMSIZ DİZİ

Philipp Soupoult : **Şarlo**	150,—
Kemal Özer : **Sanatçılarla Konuşmalar**	150,—
Atena Deponte : **Yaşayan Kosta**	150,—
Benjamin Farrington : **Darwin Gerçeği**	200,—